

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2015

Petra Davidková

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Katedra sociologie

Městská zeleň v Hradci Králové a potřeby obyvatel

Bakalářská práce

Autor: Petra Davidková

Studijní program: B6730 Sociologie

Studijní obor: Sociologie obecná a empirická

Vedoucí práce: PhDr. Lucie Kudová, Ph.D.

Hradec Králové 2015

Zadání bakalářské práce

Autor: Petra Davidková

Studium: F12523

Studijní program: B6703 Sociologie

Studijní obor: Sociologie obecná a empirická

Název bakalářské práce: **Městská zeleň v Hradci Králové a potřeby obyvatel**

Název bakalářské práce AJ: Urban Greenery in Hradec Králové and the Needs of its Inhabitants

Anotace:

Cílem bakalářské práce bude zjistit, jaký postoj mají k lokalitě přírodní památky Na Plachtě obyvatelé souvisejících městských částí a Magistrát města Hradce Králové. Práce se zaměří např. na to, jak je v současné době tato lokalita využívána, jak se obyvatelé staví k momentální situaci, kdy je zde plánovaná nová bytová výstavba a zda nějak participují na zachování přírodního rázu tohoto území. Dále práce bude také komparovat zájmy obyvatel, občanské společnosti a městského úřadu o zachování zeleně v městském prostředí Hradce Králové. Šetření bude provedeno kvalitativní metodou pomocí techniky rozhovoru. Základní literatura: Dohnal, Vítězslav. 2005. Stát, obec, kraj a občan při ochraně životního prostředí. Praha: Ministerstvo životního prostředí. Duffková, Jana. 2008. Sociologie životního stylu. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Hendl, Jan. 2008. Kvalitativní výzkum. Praha: Portál. Heřmanová, Eva. 2012. Koncepty, teorie a měření kvality života. Praha: Sociologické nakladatelství. Jančářová, Ilona. 2002. Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí. Brno: Masarykova univerzita. Kvalč, Pavel. 2006. Člověk a les. Brno: Masarykova univerzita. Mozga, Jaroslav. 2008. Sociální ekologie. Hradec Králové: Gaudeamus. Strauss, Anselm, Juliet Corbinová. 1999. Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie. Boskovice: Albert, Brno: Sdružení Podané ruce. Švaříček, Roman, Klára Šed'ová a kol. 2007. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál. Vojáček, Karel. 1990. Vliv stavební činnosti na životní prostředí. Praha: SNZ.

Garantující pracoviště: Katedra sociologie,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Lucie Kudová, Ph.D.

Oponent: PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 12.6.2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Milovicích dne 28. 4. 2015

.....
Petra Davidková

Anotace

Davídková, Petra, 2015. *Městská zeleň v Hradci Králové a potřeby obyvatel*. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové. 90 stran. Bakalářská práce

Bakalářské práce zjišťuje postoje obyvatel a Magistrátu města Hradec Králové k lokalitě přírodní památky Na Plachtě a to jak její využití, tak její zasazení do územního plánování. Dále se práce zabývá pocity a potřebami obyvatel města v ohledu na městskou zeleň, mapuje jejich spokojenost a připomínky týkající se údržby, vybavenosti či jejího postupného zanikání.

Závěrem bylo zjištěno, že obyvatelé města Hradec Králové jsou spokojeni se zastoupením zelených ploch i jejich údržbou. Přírodní památku Na Plachtě by chtěli nechat v původním stavu a nesouhlasí s výstavbou komerčních objektů na úkor zeleně.

Šetření bylo provedeno kvalitativní metodou pomocí techniky rozhovoru.

Klíčová slova: město, zeleň, obyvatelé, přírodní památka Na Plachtě

Annotation

Davídková, Petra. 2015. *Urban Greenery in Hradec Králové and the Needs of its Inhabitans*. Hradec Králové: The Faculty of Arts, University of Hradec Králové. 90 pp. Bachelor Degree Thesis.

Bachelor degree thesis is finding out the attitude of inhabitants and of municipality of Hradec Králové to natural memory Na Plachtě, which includes its utilization and its spot in the local plan. The thesis is focused on feelings and needs of inhabitants in question about the greenery, it maps their satisfaction and objections to the service, the facilities and then the feelings about vanishing of greenery.

In the end it was found that inhabitants of Hradec Králové are satisfied with quantity and the service of greenery in the city. They also want to maintain the natural memory Na Plachtě and they do not agree with commercial development.

The research was done by using qualitative methodology of interview technique.

Key words: city, greenery, inhabitants, natural memory Na Plachtě

Poděkování

Nejprve bych ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce paní PhDr. Lucii Kudové, Ph.D. za odborné rady a vedení práce. Dále pak respondentům, kteří mi věnovali svůj volný čas při sběru dat potřebných k dokončení bakalářské práce. A v neposlední řadě expertům, kteří mě zasvětili do chodu magistrátu města a do situace týkající se přírodní památky Na Plachtě.

Obsah

Úvod.....	8
1. Stav dosavadního poznání	10
1.1 Městská zeleň a její historický vývoj.....	10
1.1.1 Středověk	10
1.1.2 Renesance	11
1.1.3 Realismus.....	12
1.1.4 Moderna	12
1.2 Zeleň a její funkce ve městě	13
1.2.1 Funkce čištění ovzduší.....	13
1.2.2 Odhlučňovací funkce	14
1.2.3 Klimatická funkce.....	14
1.2.4 Psychologická funkce	15
1.2.5 Estetická funkce	15
1.2.6 Společenská (sociální) funkce	16
1.3 Využití městské zeleně jeho obyvateli.....	16
1.3.1 Sídelní zeleň.....	17
1.3.2 Mezibloková zeleň.....	17
1.4 Ochrana zeleně ve městech.....	18
1.4.1 Kácení stromů v Hradci Králové 2014	19
1.4.2 Účel stromů ve městě.....	19
1.4.3 Údržba městských zelených ploch.....	20
1.5 Potřeby obyvatel	21
2. Teoretická východiska	25
2.1 Výzkum návštěvnosti parku v Brooklynu	25
2.2 Významy městské zeleně.....	26
3. Postup a výzkumné metody	27
3.1 Výzkumný cíl a výzkumné otázky.....	27
3.2 Metoda a scénář rozhovoru	27
3.3 Lokalita určená pro výzkum	29
3.4 Cílová skupina	29
3.5 Výběr respondentů.....	29

3.6 Popis respondentů	30
3.7 Zpracování dat	31
3.7.1 Transkripce rozhovorů	31
3.7.2 Kódování rozhovorů	31
3.7.3 Analýza dat	32
3.7.4 Harmonogram práce	33
4. Výsledky	34
4.1 Přírodní památka Na Plachtě	34
4.2 Charakteristika respondentů	36
4.3 Výzkumné otázky	43
Závěr	57
Literatura.....	60
Elektronické zdroje	62
Seznam příloh	63

Úvod

Téma Městská zeleň v Hradci Králové a potřeby obyvatel jsem si zvolila hlavně z důvodu, že se v posledních letech po celém světě rozmáhá trend nekonečného rozšiřování obytných či nákupních prostor na úkor zelených ploch nacházejících se v útrobách města. V mé práci bych ráda zjistila, jaký mají názor na nastalou situaci obyvatelé města, a zda se staví na stranu záchrany posledních zbytků zeleně, která je obklopuje, či na stranu industriálního rozvoje. Ze sociologického hlediska se mi zdá toto téma důležité hlavně v otázce, zda vedení města Hradec Králové bere v potaz názory svých obyvatel, a jestli se v budoucnosti bude snažit plnit jejich požadavky, anebo zda se jedná pouze o vysokou politiku města, která nebere ohledy na požadavky obyvatel. Další kapitoly se budou týkat městské zeleně jako takové, konkrétněji se budu zajímat o problematiku týkající se přírodní památky Na Plachtě (dále jen PPNP) rozprostírající se ve východní části města Hradec Králové.

Výzkumným cílem práce je zjistit, jaký mají postoj k lokalitě Na Plachtě obyvatelé města Hradec Králové a dále pak magistrát města a zda jsou naplněny potřeby a požadavky obyvatel ohledně zelených ploch, které se ve městě nacházejí.

Výzkumné šetření v bakalářské práci je provedeno kvalitativní metodou za pomoci techniky semistrukturovaných hloubkových rozhovorů.

Stěžejní literaturou mi při zpracování bakalářského tématu byly publikace *Rethinking urban parks public space and cultural diversity* [2005] od Sethy Low, která se zabývala otázkami vztahujícími se k důvodům návštěvnosti parků v Brooklynu a dále pak *Zeleň ve městě* [1958] od Jiřího Novotného, který řešil, z jakých důvodů se zeleň ve městě nachází a jaké jsou její funkce, které ovlivňují obyvatele města.

Námět mé bakalářské práce zasahuje do mnoha odvětví vědy, a proto není nouze o literaturu z oborů, jako je například architektura či životní prostředí, nicméně sociologických publikací týkající se mého problému nebylo vydáno mnoho, z čehož vyplývá, že práce je založená z velké většiny na vědecko-technických publikacích.

Ve stavu dosavadního poznání mapuji poznatky autorů, kteří se nějakým způsobem zabývali problematikou obyvatel města ve spojitosti s jeho zelení. Jedná

se jak o problémy funkčnosti zeleně, tak o její ochranu, či spokojený život obyvatel. Kapitola s názvem Teoretická východiska obsahuje několik teorií, od kterých se odráží samotné šetření postihující výzkumné cíle práce. Následuje část týkající se výzkumných metod, které byly v šetření použity. Jedná se o sběr dat, postup při jejich zpracování a kódování, a poté jejich následná analýza. V jedné z posledních podkapitol shrnuji a porovnávám výsledky s teoretickými východisky, které byly získané během výzkumu.

Na podobné téma byla v roce 2009 napsaná bakalářská práce s názvem *Preference a požadavky obyvatel na vzhled městské zeleně*, jejíž autorkou je Dominika Kantková, přičemž její práce byla vypracovaná během studia na Masarykově univerzitě v Brně.

1. Stav dosavadního poznání

Téma město a jeho zeleň či přilehlé zelené plochy se zpracovávalo již mnohokrát křížem několika staletími. Zkoumáním nebo popisem této problematiky se ovšem nezabývali pouze ekologové, jak by se na první pohled zdálo. Ruku k dílu přiložili také urbanisté, kteří usilovali hlavně o vzhledovou stránku měst, podobně jako třeba představitelé architektury. Geologové se naopak zaobírali skladbou a rozmístěním zelně a v neposlední řadě sociologové, kterým šlo především o blaho a spokojenost obyvatel se svým blízkým okolím. Každý z tohoto výčtu oborů pojal svou práci s městskou zelení z jiného úhlu pohledu. Někdo jej viděl jako vymezený prostor, který zaujímá pouze uměle vystavené parky či zahrady, jiní nahlíželi na problematiku z větší perspektivy a označují za městskou zelenou plochu i přilehlé lesy, louky, traviny nebo rybníky a řeky. Neodmyslitelnou součástí města jsou ovšem i květinové záhony, stromové aleje či planě rostoucí keře, které nelze vyjmout z výčtu zelených ploch. Další roli zde hrají samotné botanické popřípadě zoologické zahrady.

Jako nejvýznamnější autory této tématiky bych vyzdvihla, a zároveň vycházela z jejich tezí, např. Jiřího Supuku z akademie věd, ze sociologického odvětví Janu Duffkovou, Jana Kellera nebo Evu Heřmanovou. Z oboru architektury je to potom Jiří Kupka, dále pak ochránci životního prostředí Vojtěch Storm, Petr Kunce a Miroslav Mikát nebo Karel Dušek z technických oborů.

1.1 Městská zeleň a její historický vývoj

Zajímavý pohled na zeleň ve městě má architekt Jiří Kupka [2006], který se ve své práci věnuje vývoji zeleně v určitých historických obdobích, a to jak z pohledu prostých měšťanů, pro něž byla v dobách dřívějších otevřenost městských zelených ploch velice limitována, tak z pohledu šlechtických potomků, kteří si mohli parky a přilehlou zeleň užívat za všech možných situací i podmínek.

1.1.1 Středověk

Již na počátku samotného lidstva cítil člověk potřebu spojení s přírodou. Nicméně v dobách středověku za vlády všemohoucích králů, jen málokterý poddaný ba

dokonce i měšťan měl možnost dostat se z bezprostřední blízkosti svého domova k samotné podstatě přírody jako takové. V těchto dobách byl v městských částech kritický nedostatek zelených ploch, které se povětšinou vyskytovaly jen v soukromých zahradách nejvyšších představitelů země, popřípadě na pozemcích přiléhajícím ke kostelům a klášterům. Přírodu tehdy lidé z města brali převážně jako estetickou část jejich životů a v místech určených pro tyto účely bylo vše přesně geometricky vyměřeno, což v těchto prostorech způsobovalo nedostatek místa pro neuspořádanou a samovolně rostoucí zeleň, a proto byla chaotická přirozenost bujně rašící trávy či plevelů zcela potlačena [Kupka 2006: 7-8].

Za hlavní znak středověké zahrady by se dala považovat naprostá uzavřenost stvrzovaná oplocenou zdí, která veřejnosti absolutně odepírá jakýkoliv volný přístup. Zahrady představují dokonalost ztraceného ráje a je zde zakomponována náboženská symbolika, která měla ve středověku hluboký význam. Stěžejním důvodem k budování veřejně nepřístupných zahrad je překvapivě malý prostor a za prospěšnější využití městských ploch se považuje výstavba ulic a domů. Nepatrná část zeleně se vyskytovala v pozadí měšťanských domů, ta ovšem sloužila pouze k užitku svých majitelů, a proto se zde nacházely převážně byliny, zelenina nebo ovocné stromy a pro rekreaci již nezbylo místo. [Kupka 2006: 16-24]

1.1.2 Renesance

Pohledem na renesanční studie městské zeleně vidíme zcela jasný odraz středověkého vlivu. Veřejnost i šlechta se časem propracovala k novému názoru na zahradu jako takovou, již ji nepovažují jen za prostor pokrytý trávou a stromy, ale berou ji jako nedílnou součást a pokračování jejich domova, která působí nejen estetickým dojmem. Zahrada s domem jakoby tvořily jeden celek a tím vzniká nový motiv vztahu společnosti k městské zeleni. *„Zahrada se stává vyjádřením renesančního životního postoje, útočištěm, místem určeným pro poezii filozofování a lásku, místem diskusí a rozjímání. Zahrada slouží člověku jako tusculum, místo klidu, pohody a ozdravení, místo myšlení i zábavy, soustředění, přemýšlení, místem filozofických debat, společenských událostí a her, rájem zemských rozkoší.“* [Kupka 2006: 37] Bohužel pro prosté obyvatele měst se tyto krásy přírody stále skrývají za

nepřístupnými ploty a zdmi a nadále slouží pouze pro potěšení majetnějších rodin a šlechtickým rodům. Tento smutný fakt se nesl ještě po mnoho dalších desetiletí.

1.1.3 Realismus

Jako nejzásadnější období z pohledu rozvoje veřejné a městské zeleně se jednoznačně označuje 19. století. V těchto letech se přetváří celkový obraz člověka jako jednoty těla i duše, a s tím i jeho chápání a cit pro město. Potřeba využívání všech jeho částí začala být neúnosná, což logicky vedlo k požadavku, který apeloval na nezbytnost zpřístupnění městských parků a zahrad. Veřejnost v této době také cítila potřebu seberealizace, což mělo za příčinu vznik mnoha odvětví zkrášlovacích či aktivistických komisí a oddílů soustředících se na funkční stránku zahrad, parků, stromořadí a dalších míst určených k užitku obyvatel. Zakládání městských parků má být kompenzací k problému neustále se zhoršující situace v obytných zónách, park by měl zajišťovat obyvatelstvu alespoň částečnou možnost rekreace nebo ozdravného prostoru a je kladen stále větší důraz i na jeho společenskou funkci. [Kupka 2006: 100]

1.1.4 Moderna

20. století aneb realizace výstavby panelových sídlišť. Není žádným tajemstvím, že právě v těchto místech shledáváme největší nedostatek zeleného prostoru, ač to může znít lehce paradoxně vzhledem k množství kumulovaných lidí v těchto prostorách dychtících po uspokojujících životních podmínkách. Vysoké panelové domy přeplněné obyvateli města zabírají převážný prostor sídliště samotného, městská rada by ovšem neměla opomíjet potřeby obyvatel a tedy v konečném důsledku zařídit alespoň menší plochu určenou k výsadbě stromů, keřů nebo výsevu trávniku, což se v tehdejších letech uskutečňovalo jen v několika málo případech. Tento prostor má výhradně obytnou funkci a naprosto postrádá jakékoli relaxační a odpočinkové využití. Zbylé a „nevyužitelné“ plochy jsou sice věnovány určitému druhu zeleně, avšak v konečném důsledku je živá příroda stejně odsouzena k záhubě, jelikož se povětšinou nikdo nezabýval tím, jaké podloží a péči konkrétní rostlina vyžaduje, což vedlo k jejímu úhynu. Dalším problémem je velikost a nesoulad nevyužité plochy a proto je výstavba parku, sadu nebo promenády nerealizovatelná. [Kupka 2006: 114]

1.2 Zeleň a její funkce ve městě

Zelené plochy zaplňující určité části města nemusí mít vždy nějakou konkrétní funkci a mohou se zde vyskytovat naprosto neuspořádaně a z určitého hlediska mohou být spíše na obtíž. Na druhou stranu je zde mnoho aspektů a podnětů k tomu, proč takové plochy ve městech udržovat v jisté kvalitě a splňovat tak určité požadavky pro přírodu samotnou, stejně tak ale i pro obyvatele města. Z fyziologického hlediska mohou vyzdvihnout funkci čištění ovzduší, regulování teplotních podmínek či jistou hlukovou izolaci. Nelze ovšem mluvit jen o těchto aspektech, zeleň ve městě má spoustu dalších funkcí a úkolů, z nichž budu níže rozebírat např. funkce estetické, společenské a psychologické.

Touto problematikou se zabývalo několik významných vědců, jedním z příkladů může být publikace Dušana Zachara, který rozděluje funkce sídlištní zeleně na: renaturalizační, zlepšovací, rekultivační, ozdravnou, stavebně-uměleckou, stavebně-ochrannou a společenskou [Zachar citován in Supuka, 1991: 164]. Dalšími autory, kteří se zmiňují ve svých pracích o funkci zeleně ve městě, jsou Karel Dušek [1977] a jakožto matematik a fyzik se nad touto problematikou zamýšlí zcela z jiného úhlu pohledu. Dále pak Karel Vojáček [1990] a jeho publikace přibližující to, jak stavební činnost ovlivňuje životní prostředí a v neposlední řadě ještě Jiří Novotný [1958], Josef Reichholf [1999], Jiří Supuka [1991].

1.2.1 Funkce čištění ovzduší

Městské prostředí není vždy vzorem nejčistšího prostoru na Zemi, a proto vznikají vyhlášky ministerstva o tom, jaký počet emisí je dovolen vypustit do ovzduší, což způsobuje kdejaké továrně či nákladnímu automobilu značné potíže. Regulace vypouštěných zplodin je ovšem z politického hlediska nedostatečná a v tuto chvíli musí nastoupit další faktor, který napomůže ke zpříjemnění města a jeho podmínek pro lidský život. Tímto faktorem může být právě ona „zelená plocha“, která plní jistou funkci čističe okolní atmosféry. Hustý listový porost stromů může zachytit nepřeberné množství prachových částic, které s sebou přináší určitá rychlost větru, a které nejsou zdraví obyvatel města prospěšné. Vojáček uvádí, že prašnost lze díky listům regulovat až o 70 %, a proto považuje městské stromy za nezbytně nutnou součást obytného prostoru. Prach se usadí na listech, kde setrvá do doby, než jej dešť

smyje a znečištěná voda se poté vsákne do půdy, popřípadě oteče do kanalizace. [Vojáček 1990: 63] Karel Dušek se této problematice intenzivně věnuje ve své práci nazvané *Význam a funkce přírodních prvků ve městě* [1977], kde se dopodrobna zabývá rozbořením prachových částic, jejichž počet by dal eliminovat za pomoci přírodních porostů.

1.2.2 Odhlučňovací funkce

Hluk bývá jedním z hlavních problémů, které skýtá bydlení ve městě, zvláště pak pro lidi pobývajících v jeho centru, které je prořato hlavními komunikačními uzly. A proto další velice prospěšná funkce, kterou stromy a vyšší keře vykonávají, odkazuje právě na hlučné stránky města. Nicméně zvuková izolace stromů není absolutní a dá se říci, že své předpoklady nesplňuje do úplné spokojenosti obyvatel. Zvuková frekvence okolní městské dopravy se pohybuje na nízké hladině a to je důvodem nedostatečného tlumení hluku, očekávané od hustého listoví stromů, které se uplatní hlavně v rozptylu odrazů zvukových vln o vyšší frekvenci a tím se značně snižuje doba dozvuku [Dušek 1977: 22]. K problému snižování hluku se vyjadřuje i Novotný [1958: 11] a prezentuje své studie tvrzením, že stromořadí je schopno pohltit hluk okolní veřejné dopravy na minimum, takže dozvuk ruchu je mizivý, v čemž se rozchází s názorem Duška, který měřeními dokazuje, že listoví stromů nemá téměř žádný vliv na snižování nežádoucích zvuků dopadajících do městských bytů.

1.2.3 Klimatická funkce

Městská zeleň také do značné míry ovlivňuje klimatické podmínky ovzduší a splňuje tak funkci regulující, která má na starost snižovat pravděpodobnost přehřívání. V letním období se mohou teplotní podmínky mezi městským centrem bez zelených porostů a parkem s velkým počtem vysokých stromů lišit až o 2,5 °C [Dušek 1977: 25]. Stromy tedy do značné míry mohou ovlivnit tělesnou pohodu obyvatel města, obzvláště potom lidí, kteří trpí např. onemocněním dýchacích cest nebo jinými obtížemi. Významem rostlin ve městech z klimatické stránky se také podobně zabývá Reichholf. Jako příklad uvádí jediný exemplář buku lesního, díky

němuž se do ovzduší dostane o 1 tunu prашného spadu méně za rok, vydá 1m³ kyslíku denně a ochladí okolí stromu až o 3 °C. [Reichholf 1999: 52-54]

1.2.4 Psychologická funkce

„Zeleň se uplatňuje při vytváření a dotváření krajiny, člení ji na menší plochy a zároveň ji dodává vyšší barevnost a plastičnost. Tím příznivě působí na psychiku člověka. Zeleň je jediným přirozeným prostředkem usnadňujícím zapojení technického díla do krajiny.“ [Vojáček 1990: 65]

Supuka o tomto poslání hovoří jako o komplexním působení na psychickou pohodu člověka. Je velice pravděpodobné, že duševní stav obyvatel města, které je zaplněno zelenými plochami bude o mnoho pozitivnější než u osob setrvávajících v šedé panelové zástavbě bez jakékoli známky zdravého životního prostředí. Lidé především pocítují zdravotní nezávadnost a čistotu prostředí, ve kterém žijí. Tento psychologický vliv se dá také využít při rekreačním nebo rehabilitačním procesu. [Supuka 1991: 173]

1.2.5 Estetická funkce

V tomto kontextu Supuka vysvětluje estetickou funkci jako kompozičně-výtvarný, okrasný a krycí účinek, který se dotýká všech lidí na daném území. Urbanizovaná krajina s využitím zeleně tedy dosahuje nové, kulturně-estetické podoby [Supuka 1991: 172]. Novotný [1958] přikládá estetické funkci zeleně podobně důležitý význam jako funkci zdravotní. Mluví o ni jako o něčem, co zdánlivě vědomě nepocítujeme, nicméně naše podvědomí na přírodní prvky velice silně reaguje. Od toho se údajně odvíjí náš pocit z města jako takového, některá se nám líbí více, jiná v nás vyvolávají pocit odporu, autor to přičítá právě oné rozsáhlosti městské zeleně. Tento fakt si ovšem uvědomujeme velice málokdy a naše podvědomí nám nijak nepomůže objasnit pocity, které na nás město nenápadně vrhá. [Novotný, 1958: 13-14]

1.2.6 Společenská (sociální) funkce

Městská zeleň má nepřeberně široký soubor vlivů na člověka a společnost. Je to místo setkávání se, trávení volného času, je to prostor vymezený k rozjímání a vnitřnímu zklidnění. Jako další společenské funkce Supuka vyzdvihuje kulturní, historickou, výchovnou, výzkumnou, obytně zotavující a v neposlední řadě také reprezentační [Supuka 1991: 172-173].

1.3 Využití městské zeleně jeho obyvateli

Jak je známo a psáno v mnoha knihách nejen o městské architektuře či životním prostředí, ne každá městská územní jednotka musí nutně oplývat rozsáhlým parkem, udržovaným správou města. Ne ve všech velkých nebo malých městech mají obyvatelé možnost vyjít do ulic a nadýchat se čerstvého vzduchu, který by mu měla poskytnout venkovní zeleň, a ne všude se dá zajít na procházku do třešňového sadu. Nicméně v dnešní době už jen těžko najdeme zcela šedé a betonem zastavěné město, jako tomu bývalo za dob dřívějších. V rámci spokojenosti obyvatel vlastně ani není možné věnovat veškerou plochu obce bytové nebo silniční zástavbě. V posledních letech ale vyvstává na povrch světa trend rušení zelených ploch a využívání jejich prostor k budování gigantických obchodních center a k nim přilehlých parkovišť či skladišť. Bylo by ale pošetilé rovnat veškerá města do jedné roviny, neboť tzv. zelených/zdravých měst v České republice není zanedbatelné množství, konkrétně se jedná o 124 měst a vesnic křížem celou zemí [Národní síť zdravých měst v ČR, 2015: online]. V literatuře se můžeme dočíst o mnoha podobných projektech, avšak uplatnění zeleně v sídlištním prostředí má stále svůj význam. Tímto problémem se zabýval např. P. Vreštiak a J. Supuka [1991] a jejich poznatky budu nadále interpretovat. Supuka ve své publikaci také dále rozvíjí mnohé studie např. Marie Jelínkové a její *Průzkum návštěvnost parků ve vybraných sídlech* [1984], Kateřiny Vaculové v práci *Tvorba městské zeleně ze sociologického hlediska* [1987] K problematice meziblokové zeleně se vyjádřil i J. Novotný, který poukazuje na to, že tato místa byla těžce poznamenána nastupujícím politickým režimem. [Novotný 1958: 49]

1.3.1 Sídelní zeleň

Nároky obyvatel města mohou být do jisté míry těžko realizovatelné, a to obzvláště když zohledníme fakt, že každý z nás má jiný názor či nápad na to, jak by se určité věci daly vylepšit, nicméně správné uchopení jejich požadavků může mít velice pozitivní výsledky na jejich spokojenosti. Kvalita prostoru věnovaného zeleni má, toto tvrzení vyplývá ze sociologických výzkumů [Jelínková a kol. citovaná in Supuka 1984: 140], větší význam než např. spokojenost s bytovým fondem, jak by se na první pohled mohlo zdát. Jako důležité aspekty využívání městských parků bylo zjištěno, že lidem nejvíce záleží na poloze, přístupnosti, funkci stavebních objektů v jeho blízkosti a vybavenosti parku. Se zhoršujícím se stavem životního prostředí se městská populace mnohem více zaměřuje na trávení volného času právě v městských parcích a v prostředí obklopeném zelení. Je zde pouze nepatrné procento dotazovaných respondentů (2%), kteří ignorují okolní přírodu a nevyužívají žádné z výše uvedených možností [Supuka, Vreštiak citovaní in Supuka 1991: 140]. Jedním z dalších faktorů, který poukazuje na to, jak daleko jsme ochotni cestovat za přírodou, je časová i prostorová dostupnost parků. Necelá polovina respondentů z výzkumu Marie Jelínkové odpověděla, že není ochotná absolvovat cestu do parku, která by trvala déle jak 10 minut chůze, přičemž přesun dopravním prostředkem považují za nesmyslný a zcela zbytečný [Jelínková citovaná in Supuka 1991: 141].

Společná a neoplocená zeleň na sídlištích, kterou musejí obyvatelé přilehlých bytů a domů sdílet, nezřídka kdy vyvolává i sousedské spory. Jedná se o střet zájmů osobních s veřejnými a estetickými. Mnozí nájemníci by raději spravovali svůj vlastní kousek zahrádky, což se rozchází s účelem okolní přírody vytvořené pro veřejnost a tudíž blaho zdejších obyvatel. Na tento problém poukazuje Jiří Novotný a jako jeho řešení se nabízí obyčejná domluva mezi sousedy, v případě že je tato možnost vyloučena, nezbývá než plochy zanechat jejímu původnímu účelu, tedy sloužit veřejnosti k rozjímání a odpočinku. [Novotný 1958: 50]

1.3.2 Mezibloková zeleň

Za naprosto nedostatečnou považují Souček a Šonský ve svém výzkumu z roku 1981 tzv. meziblokovou zeleň. Většina osob obývajících sídlištní prostory není spokojena s nabídkou a údržbou těchto ploch. Autoři zde hovoří o nedostacích, jako je

neuspokojivá rozsáhlost, nízká četnost laviček a místa pro odpočinek, nevhodná lokalizace a naprosto nepřijatelná estetická stránka daného území. Bohužel právě mezibloková zeleň tvoří velkou většinu zástupců rostlinstva v obytných zónách, a proto jejím obyvatelům nezbyvá nic jiného, než se za přírodou vydat na okraj, nebo úplně mimo město [Souček, Šonský citovaní in Supuka 1991: 142-143]. V návaznosti na fakta získaná z těchto výzkumů P. Vreštiak poukazuje na to, že zelené plochy jsou nevyhovující, a jako řešení navrhuje sociologický výzkum, kde by se respondenti mohli blíže vyjádřit a ujasnit tak veškeré své očekávání a požadavky týkající se budoucí zeleně přiléhající k jejich bytům a domům, což by mohlo vést k větší spokojenosti jak správy města, tak jejich obyvatel [Vreštiak citován in Supuka 1991: 29-30].

Meziblokové přírodní ploše se věnoval také Novotný, který tato místa popisuje jako tzv. předzahrádku jednotlivých domů a bytů, které byly v pozdějších dobách zruinovány režimem a revolucí a na jejich místech byly vystavěny buďto garáže nebo skladiště. V lepších případech se tyto prostory přestavěly na dětská hřiště, absence zeleně byla bohužel stále značná. [Novotný 1958: 49]

1.4 Ochrana zeleně ve městech

Vyvstává otázka a problém, jak si zelené plochy ochránit a udržet, aby mohly sloužit nejen nám, ale i dalším generacím po několik dalších let. Zde se nabízí řešení organizované ochrany přírody a hlavně informovanosti o problému. Problémem nedostatku zeleně ve městě se zabývalo hned několik výše zmíněných autorů. Jak si ale udržet již tak nedostatečně zastoupená zelená území v oblasti našeho bydlení je už jinou záležitostí a na toto téma se zaměřili ekologové i vědci. Petr Kunce řeší ve společné publikaci [2007] potíž udržitelnosti stromoví v městských částech a jejich funkci dotýkající se nejen lidí, ale i živočichů. Vojtěch Storm se ve stejném svazku [2007] věnuje záležitostem spojených se stromovými alejemi. Naopak Josef Reichholf [1999] se opět vrací k otázkám vztahujícím se k městským parkům. Eva Sojková a Tereza Hrubá [2005] se zaobíraly otázkou týkající se údržby městských částí pokrytých rostlinstvem, s čímž souhlasil i Petr Vreštiak [in Supuka 1991]. Do této kategorie problémů a otázek zapadá i kauza týkající se kácení staletých stromů

v Hradci Králové v povodí řek Orlice a Labe, který popisoval redaktor Petr Záleský [2014] na internetovém portálu iDnes.

1.4.1 Kácení stromů v Hradci Králové 2014

Ne každé kácení stromů ve městech má, jak si většinou lidé myslí, špatný důvod. Jsou případy, kdy vykácení vzrostlých dřevin je naprosto nezbytné. Počátkem roku 2014 se v Hradci Králové řešil problém kácení stromořadí v oblasti povodí Labe a Orlice, kde některé dřeviny (lípy, duby, javory) byly natolik znehodnocené několikaletým působením nutrií, že hrozilo jejich samovolné vyvrácení. Další problematickou oblastí se stala městská část Malšovice, kde padlo k zemi několik desítek vzrostlých topolů, lip a jasanů. Důvodem této likvidace má být špatný zdravotní stav těchto porostů, a také zasahující větve do elektrického vedení trolejbusů. Městem proběhlo několik petic a demonstrací za záchranu zmiňovaných dřevin, nicméně plánované akce byly i přes protesty uskutečněny. [iDnes – Hradecký kraj, Záleský 2014: online]

1.4.2 Účel stromů ve městě

Dřeviny v městských částech mají ale mnoho dalších funkcí, které jsou velmi často opomíjeny. Petr Kuncce uvádí ve své publikaci hned několik důvodů, proč jsou stromy tak důležité a žádané nejen pro lidi, ale i pro přírodu jako takovou. Stromy nepředstavují jen estetickou a kulturní hodnotu, nýbrž jsou důležité i z hlediska biologického a zejména pak ve vykonávání úkrytové funkce, která slouží mnohým ptákům, drobným obratlovcům a nesčetně velkému množství hmyzu. Potom také poskytují, v období květu a plodnosti, potravu výše zmíněným živočichům. Důležitou úlohu stromy také plní při povodí řek a rybníků, kde slouží jako stabilizační prvek půdy a zabraňuje tak její erozi¹ a sesuvu. A k tomuto faktu se váže i skutečnost, že při povodňových stavech stromy dokáží ze své podstaty zabránit vzniku větších škod zapříčiněných velkou vodou mnohem více, než například betonová zástavba či obranné zátarasy postavené z pylů naplněných pískem. [Kuncce 2007: 4-7]

Vojtěch Storm se ve stejné publikaci věnuje problematice stromových alejí ve městech. Liniová vegetace je z měst v posledních letech vytlačována a dle Storma je

¹ Přirozené porušování a přesouvání půdních prvků na zemském povrchu.

to zaviněno především nekonečnou modernizací a urychlováním našeho světa. Aleje jsou často nahrazovány rozšířenou automobilovou dopravou, což zároveň způsobuje vytlačování tzv. dopravy pomalé - pěší či cyklistické. Aleje byly již v dávné historii velmi významnou složkou města, kdy měly za úkol zvýrazňovat hlavně jeho architektonické prvky. Dnes jsou stromořadí především součástí městských kolonád a stále se považují za velmi důležité v ohledu na psychickou pohodu člověka. Ačkoli se aleje řadí spíše do historie i dnes se dají vcelku kvalitně využít jako pojítka mezi městskou zástavbou a přírodou. [Storm 2007: 10-12]

O městských parcích a stromořadích se také zmínil J. Reichholf, který je pokládá za plynulý přechod od panských lesů a zahrad. Autor v nich vidí spíše ekosystémovou funkci, konkrétně mluví o jejich prospěšnosti při záchraně určitých druhů živočichů. Jako hlavním problémem, který ovlivňuje stálost těchto procesů, chápe Reichholf lidskou rasu, která zde působí značné škody svým nešetrným zacházením. [Reichholf 1999: 70]

1.4.3 Údržba městských zelených ploch

K záležitosti vztahující se k údržbě zeleně se taktéž vyjádřili Jaroslav Machovec společně s Janem Machovcem [2005] nebo Vítězslav Dohnal a Pavel Černý [2005].

„Zahrada, park a v současném pojetí veškerá polyfunkční zeleň vznikaly vždy jako objekty budované lidmi a pro lidi, proto také nikdy nebyly, nejsou a ani pro budoucnost nemohou být přírodou a nemohou se primárně řídit spontánně probíhajícími přírodními procesy. Aby mohly spolehlivě a účelně existovat a působit, musí se přírodními zákonitostmi řídit. Proto také nelze jejich zdárný rozvoj přesouvat pouze na bedra přírody, ale je potřeba o ně neustále pečovat jako o lidské, polyfunkční a umělecké dílo. A s pokorou, v tom duchu, jak tvoří příroda, je chránit a rozvíjet.“ [Machovec, Machovec in sborník přednášek 2005: 12]

„Pokud někdo žádá o povolení ke kácení dřevin, musí podle zákona o ochraně přírody a krajiny příslušný orgán před vydáním rozhodnutí posoudit, jaký je estetický a funkční význam těchto dřevin a zda je v daném případě opodstatněné souhlas udělit. V komplikovanějších případech, např. pokud investor plánuje výstavbu nové továrny nebo dálnice, musí proběhnout celá řada jednotlivých řízení. Investor musí buď získat jednotlivá dílčí povolení podle zvláštních předpisů (zákona

o ovzduší, zákona o ochraně přírody a krajiny atd.), nebo v případě největších investic tzv. integrované povolení podle zákona č. 76/2002 Sb². Až poté může stavební úřad vydat stavební povolení.“ [Dohnal, Černý 2005: 40]

O problému údržby městské zeleně informoval už P. Vreštiak [citován in Supuka, 1991: 138-144] a došel ke stejnému zhodnocení a názoru jako E. Sojková společně s T. Hrubou. Obce věnují jen malou část svého rozpočtu na údržbu zeleně, která se často týká jen občasného sečení trávy a odklizení spadáných větví. I z tohoto důvodů zelené plochy ztrácejí na svém významu a jsou zcela nedostačující a nevyhovující k jakékoli lidské aktivitě. Další nesnází je nesourodá a nesystematicky rozmístěná stromová a keřová skladba, která údržbu příliš neulehčuje. Nevhodná strukturace dřevin se vyskytuje až u 86 % městských sídlišť (Výzkum možností obnovy v městské obytné zástavbě, 2004). Sojková a Hrubá přichází s několika návrhy, jak situaci změnit a zlepšit tak stav zelených ploch v obcích.

1. Evidence sídelní zeleně
2. Hledání opory v územně plánovací dokumentaci
3. Vydání obecné vyhlášky soustředěné na ochranu, podporu a rozvoj veřejné zeleně
4. Spolupráce odboru životního prostředí, investic a plánování a rozvoje města
5. Výpočet nákladů na údržbu zeleně za rok [Sojková, Hrubá in sborník přednášek 2005: 37 - 40]

1.5 Potřeby obyvatel

Město by svým obyvatelům mělo co nejvíce sloužit a plnit tak veškerá jejich očekávání a osobní či společenské potřeby. Touto tematikou se zabývají socioložky Jana Duffková [2007] a Eva Heřmanová [2012], jejichž poznatky budu nadále interpretovat. Dalšími autory, kteří se zabývají podobnou tematikou, jsou – Jan Keller [1993], Jiří Novotný [1958] a americká psycholožka Setha Low [2005]. Jako další autorku budu zmiňovat Ilonu Jančářovou [2002], která pojala pohled na životní prostředí z právního hlediska.

„Životní prostředí je prostor, ve kterém žijeme. Na jeho stavu a kvalitě jsme existenčně závislí, a to ze dvou důvodů: životní prostředí je jedním z faktorů, které

² Zákon o integrované prevenci a omezování znečištění.

přímo i nepřímo působí na zdravotní stav člověka. Dalším důvodem je skutečnost, že součástí životního prostředí jsou i přírodní zdroje, které z něj člověk čerpá a které nezbytně potřebuje ke svému životu. Společnost, která bez rozmyslu využívá až zneužívá tyto zdroje za účelem dosažení krátkodobého ekonomického prospěchu se pravděpodobně za určitou dobu ocitne v hluboké ekonomické i společenské krizi. Tuto reálnou perspektivu lze samozřejmě vztáhnout nejen na jednotlivé státy, ale v celosvětovém měřítku na celou naši planetu.“ [Jančářová 2002: 6]

Člověk je sice nejdokonalejším stvořením přírody, nicméně je stále závislý na veškerých jejích dimenzích. Už ve 40. letech 20. století zkonstruoval americký psycholog Abraham Harold Maslow tzv. pyramidu lidských potřeb, která se sestává z několika pater, přičemž jako základní definuje Maslow potřeby fyziologické a na jejím samotném vrcholu sídlí potřeba seberealizace. Do této pyramidy musíme také zařadit potřebu životní úrovně a životního stylu, která se přímo dotýká spokojenosti s vybaveností obce, ve které žijeme. Jan Keller [1993] ve své publikaci uvádí, že potřeby a hodnoty lidí se s plynoucím časem zásadně změnily.

„V žebříčku hodnot nejširší veřejnosti se podle posledních průzkumů propadla starost o životní prostředí až někam na osmé či deváté místo. Byla zatlačena do pozadí spoustou nových problémů, které lidé pociťují jako palčivější, ať již jde o strach ze ztráty zaměstnání, o znechucení nad mírou korupce, anebo o obavy z rostoucí kriminality.“ [Keller 1993: 7]

Jana Duffková uvádí jako jeden z hlavních indikátorů kvality lidského života, vedle potřeb bezpečnosti, justice nebo zdravotní prevence, i spokojenost s životním prostředím. Do tohoto odvětví zapadá hned několik požadavků, které jsou na seznamu potřeb většiny obyvatel města a těmi jsou např. čistota vody, půdy a ovzduší, kvalita stromových porostů nebo rozsah zelených ploch určených k volnočasovým aktivitám. [Duffková 2007: 51–53]

Měřením kvality a spokojenosti se životem lidí žijících ve městech se také velmi intenzivně věnuje E. Heřmanová, a ve své publikaci zmiňuje velké množství zpracovaných studií a výzkumů týkající se právě této problematiky. V kapitole: *Teorie a modely kvality života*, poukazuje např. na psychologa D. Kováče, který přichází s podobným uspořádáním lidských potřeb jako Maslow. Svůj koncept *Quality of life* rozděluje pouze do tří částí, z nichž je pro mou práci důležitá poslední

z nich. Tuto rovinu by měly tvořit takové hodnoty a procesy, jako je charitativní jednání, popřípadě i starost o životní prostředí. Kováč tuto dimenzi nazývá kulturně duchovní a připomíná její důležitost pro vnitřní rozvoj člověka. [Kováč citován in Heřmanová 2012: 88-90]

Heřmanová také zmiňuje jistou problematiku kartografického uspořádání a hovoří zde o určitém geografickém rámci sociálního života, do něhož zapadá nejen stratifikační skladba obyvatel, ale v neposlední řadě i územní podmíněnost a rozdílnost. S touto myšlenkou pracovali např. Godron a Forman, když uvažovali nad tím, že současná struktura obyvatelstva je do značné míry ovlivněna předchozím děním v krajinné oblasti, ve které se právě nacházejí. Autoři zde tvrdí, že geografický prostor (krajina) vytváří jistou interní sílu, která působí na vývoj společnosti v ní žijící. [Godron, Forman citovaní in Heřmanová 2012: 70-73]

„Přírodní dimenze prostoru je představována živou i neživou přírodou, přírodní i přeměněnou, tj. kulturní krajinou (...). Protože přírodní podmínky stejně tak jako kulturní krajina mají vždy určitý regionální rozměr, může jejich kvalita či specifická modifikovat kvalitu regionálního sociálního prostředí, a tím i kvalitu života daného regionálního společenství.“ [Godron, Forman citovaní in Heřmanová 2012: 72-73]

„Zeleň ve městě jako jeden z radostných prvků lidské kultury poskytuje fyzické posílení a osvěžení i duševní uklidnění všemu městskému obyvatelstvu.“ [Novotný 1958: 9] Takto začíná předmluva knihy Jiřího Novotného [1958], který se ve svém díle věnuje převážně městské zeleni a jejím sepětím s okolním obyvatelstvem. Novotný upozorňuje na fakt, že veřejné zeleně je značný nedostatek, obzvláště potom v těch částech města, kde jsou vystavěna sídliště. Rozšiřování nabídky míst k bydlení jde většinou na úkor prostoru, na němž se vyskytovala louka či stromořadí, což se nedotýká jen dospělé části populace, ale zejména dětí, které potřebují ve svém okolí více zelených ploch. Jako hlavní účel zeleně shledává autor funkci rekreační, při čemž se předpokládá, že zeleň napomáhá k duševní i fyzické regeneraci pracujícího obyvatele města. Stejně jako K. Dušek [1977] a J. Reichholf [1999] poukazuje na hygienické funkce přírodních prvků města, a to konkrétně na okysličování ovzduší, absorpci škodlivých plynů, jež vznikají z městského dopravního ruchu, nebo zeslabování přirozeného světla. [Novotný 1958: 11-14]

S. Low [2005] se ve své knize mimo jiné zabývá problematikou parků ve městech, konkrétně jejich nikde nekončícímu zániku. Část své publikace věnovala poslednímu parku v Brooklynu, jakožto společenskému území, na kterém se odehrává nesčetné množství sociálních interakcí, a který je zapotřebí chránit a neustále obnovovat. Tuto téměř poslední zelenou plochu ve městě popisuje jako místo setkání a rekreace obyvatel, kde si mohou odpočinout od každodenního shonu. Ve své knize vychází z výzkumu *Prospect park user study* pocházejícího z let 1996-1998.

2. Teoretická východiska

Ve svém vlastním šetření bych chtěla navázat na výzkum Sethy Low, který byl proveden v Brooklynském parku a zabýval se otázkami, z jakých důvodů lidé tento park navštěvují. Dále budu vycházet z publikace Jiřího Novotného, jehož práce se nejbližší dotýká mého tématu.

2.1 Výzkum návštěvnosti parku v Brooklynu

Setha Low [2005] se ve své práci věnuje rozboru návštěvnosti Brooklynského Prospect parku z pohledu etnické různorodosti a výše měsíčního příjmu. Vzorek respondentů pro výzkum obsahoval odpovědi od zástupců bělošského obyvatelstva, dále pak obyvatelé hispánského původu, Afroameričanů a Asiatů. Jedním z hlavních cílů bylo zjistit, jak tito lidé tráví svůj volný čas v prostředí, kde jsou obklopeni zelení, jaké zde mají pocity, proč se sem vracejí a z jakých důvodů si vybrali právě toto místo. Dále pak dle sebraných dat porovnat a analyzovat různorodost odpovědí z pohledu etnických menšin a zjistit tak, jak se liší chování v parcích z pohledu různých kultur. Low dává jako příklad nejběžnějších aktivit odehrávajících se v parku běhání, cvičení (včetně kolektivních míčových sportů), posedávání, pozorování kachen nebo venčení psů.

Dotazníkové šetření obsahovalo více než 20 možných odpovědí na otázku: „Z jakého důvodu navštěvujete Prospect Park?“ Nejvíce kladných ohlasů se ve výzkumu dostalo aktivitám: místo, kam se jít odreagovat/relaxace, obdivování přírody, vzpomínky na dětství nebo místo, kde se mohou setkávat s přáteli/rodinou. Z pohledu etnicity se Low dostala k výsledkům následujícím: Nejčteněji zastoupená kategorie, na kterou kladně odpovídali Afroameričané, byla: Místo, kam můžu jít na procházku a dále pak setkání s přáteli. U Hispánců se nevyšší počet odpovědí zaznamenal v kategorii: Místo, kam můžu jít na procházku a relaxace. Bělošské obyvatelstvo se hlásilo ke kategoriím: Obdivování přírody a relaxace. Z celkového hlediska se na nejvyšších místech umístily aktivity, jako jsou procházky, relaxace, pikniky, rodinná setkání nebo pohybové aktivity na hřištích.

Závěrem Low dodává, že Prospect park je vlastně jediným přírodním místem, kam mohou obyvatelé města Brooklyn uniknout, a proto je zde neustále plno a rušno. Zároveň uvádí, že největší rozdíly se zaznamenaly ve faktorech zohledňující

setkávání s rodinou, kterému přikládá největší význam obyvatelstvo Hispánského původu. Afroameričané se zde scházejí především kvůli míčovým sportům a běloši se sem nejraději chodí odreagovat a obdivovat krásy přírody. [Low 2005: 37-68]

2.2 Významy městské zeleně

Jiří Novotný se věnuje hlavně problematice úzce se dotýkající obyvatel rušných měst, jak moc nás ovlivňuje nezastavitelný technologický pokrok vpřed a jak nám zároveň ubírá přírody, na které jsme fyzicky a psychicky závislí. [Novotný 1958: 11]

Ve své publikaci Novotný hovoří o tom, že je třeba udržovat rovnováhu mezi betonovou zástavbou a přírodou samotnou, což nám poskytuje právě městská zeleň. Její účel je naprosto jasný, udržovat člověka v tělesné a duševní pohodě, čemuž napomáhá nejen okysličování vzduchu zapříčené z velké části zelení, ale i zachycování prachu či tlumení hluku. Autor představuje koncept podoby městského prostředí a vidí jej následovně: „*Systém zelených ploch, jehož východiskem bude střed města nebo zeleň přímo v sídlišti, konečným cílem pak okrajová volná krajina, v níž budou i ovocné sady, zahrádkové kolonie, sportoviště, urnové háje a další složky volné zeleně*“ [Novotný 1958: 33]. Dle Novotného je účel městské zeleně naprosto jednoznačný, a to nalezení klidu a místa pro odpočinek, který městští obyvatelé tak moc potřebují.

Tyto úvahy se bude nadále snažit potvrdit či vyvrátit právě za pomoci mého výzkumu, kdy budu respondentům klást otázky týkající se zmiňovaných problémů vztahující se k bydlení v městském prostředí. Novotný měl jasnou vizi o tom, že lidé okolo sebe bezpodmínečně potřebují zelené plochy, a to ať už jsou uměle vytvořené nebo naprosto přírodní.

3. Postup a výzkumné metody

3.1 Výzkumný cíl a výzkumné otázky

Výzkumným cílem práce je zjistit, jaký mají postoj k lokalitě přírodní památky Na Plachtě (PPNP) obyvatelé města Hradec Králové a dále pak Magistrát města a zda jsou naplněny potřeby a požadavky obyvatel ohledně zelených ploch, které se ve městě nacházejí. Výzkumný cíl práce mě dovedl k následujícím výzkumným otázkám:

1. Je v Hradci Králové dostatečný počet zelených ploch, které mohou obyvatelé volně využívat, a je jejich stav v souladu s jejich požadavky?
2. Souhlasí obyvatelé města Hradec Králové se zástavbou zelených ploch ve prospěch komerčních objektů (obchodní centra, sídliště atd.)?
3. Využívají obyvatelé městských částí Malšovice, Moravské Předměstí a Nový Hradec Králové PPNP a jsou seznámeni s její momentální situací?
4. Snaží/li se obyvatelé přilehlých městských částí ovlivnit momentální/předchozí situaci týkající se Plachty?
5. Chystá se Magistrát města v novém územním plánu prosadit návrh na záchranu PPNP?
6. Zohledňuje město ve svých rozhodnutích názory obyvatel?

3.2 Metoda a scénář rozhovoru

Při šetření byla použita kvalitativní metoda, konkrétně technika polostrukturovaného rozhovoru. Dotazování proběhlo jednotlivě s každým respondentem, a během tohoto šetření se scénář odvíjel od nastalé situace. Většina rozhovorů byla provedena individuálně s náhodně vybraným obyvatelem města Hradec Králové, ne vždy se ale daly ovlivnit spontánní vsuvky partnera respondenta, který byl při sběru dat přítomen. Ve výzkumu byl veden rozhovor s expertem z Magistrátu města Hradec Králové a dále pak s krajinným ekologem a správcem PPNP. Jakoukoli jinou metodu sběru dat jsem vyhodnotila jako nevhodnou vzhledem k účelovému výběru vzorku respondentů (obyvatelé HK), kde se jednalo o získání hlubších informací, které by kvantitativní šetření pomocí dotazníku nebylo schopno zachytit.

Scénář rozhovoru pro obyvatele HK byl vyhotoven na základě výzkumných otázek, přičemž byl rozdělen do tří hlavních kategorií: vztah k bydlišti, vztah k přírodě, vztah k PPNP, které se následně dělily do několika oddílů obsahujících doplňující otázky ohledně konkrétních situací. Pro člena magistrátu byly zvoleny dva oddíly a to konkrétně část týkající se práce Magistrátu města Hradec Králové a dále jeho postoje k PPNP. Ve scénáři pro krajinného ekologa (člena zastupitelstva, správce PPNP) byly rovněž vyhotoveny dva oddíly: situace a poměry v zastupitelstvu; situace PPNP. Během rozhovorů proběhla jedna dotazovací část, která nebyla elektronicky zaznamenaná, a konkrétně se jedná o identifikační údaje respondentů.

Témata ve scénáři pro obyvatele města Hradec Králové jsou: důvod výběru místa bydliště; podmínky, za kterých by se respondent odstěhoval, vztah k přírodě; představa ideální zelené plochy; spokojenost se zastoupením, dostupností a údržbou městských zelených ploch; důvody pro návštěvu přírody; názor na negativní projevy lidí v přírodě; názor na rozšiřování/ubývání zelených ploch v HK; znalost PPNP; trávení volného času v PPNP; vztah k PPNP; informovanost a názor na aktuální situaci svazující PPNP; dobrovolnické akce PPNP

Témata ve scénáři pro člena Magistrátu města HK: období pracovního poměru na Magistrátu; zaznamenané změny v městské zeleni za období pracovního poměru; informace o kompetenci města; řešení problému ústupu zelených ploch; informace o kácení stromů v povodí řek; názor na údržbu městské zeleně; územní plán města; možnosti obyvatel angažovat se; postoj k PPNP; důvody pro nepodporu PPNP ze strany města; Residence Na Plachtě; postoj města vůči vyjádření obyvatel ohledně PPNP

Témata ve scénáři pro krajinného ekologa a správce PPNP: plány na ochranu přírody v HK; odpovědnost vůči obyvatelům HK; situace neustálé výstavby na úkor zelených ploch; spokojenost s údržbou zelených ploch; vztah k přírodě; změna územního plánu PPNP; vztah k PPNP; názor na postoj města k PPNP; názor na momentální situaci v lokalitě PPNP; možnost záchrany PPNP; důležitost PPNP pro obyvatele; hlavní cíl sdružení starající se o PPNP

3.3 Lokalita určená pro výzkum

Sběr dat byl situován do lokality PPNP, která se rozkládá na jihovýchodním konci města Hradec Králové, přičemž se nachází mezi městskými částmi Malšovice, Moravské Předměstí a Nový Hradec Králové a dále je pak obklopená městskými lesy. Tato lokalita byla vybrána zcela účelově, jelikož značná část práce se soustředí právě na toto území a respondenti pohybující se v těchto prostorách, tudíž naprosto vyhovují předpokladům, které byly určeny pro sběr dat. V těchto místech proběhlo téměř celé šetření, které bylo zaměřené na obyvatele města Hradec Králové a jejich názory na přírodu. Rozhovor s krajinným ekologem proběhl po dohodě na soukromém místě v Hradci Králové. Dále pak rozhovor se zástupcem člena Magistrátu města byl lokalizován přímo do kanceláře experta, ale v převážné většině proběhlo šetření pomocí elektronické pošty.

3.4 Cílová skupina

S ohledem na zadání práce byl výběr cílové skupiny naprosto jasný. Cílová skupina a tedy vzorek respondentů je tvořen obyvateli města Hradec Králové, kteří bydlí v jedné z přilehlých městských částí lokality PPNP, a kteří se na daném místě v průběhu roku pohybují.

3.5 Výběr respondentů

Pro výzkum byl zvolen částečně účelový výběr populace a mimo jiné byla také využita technika „sněhové koule“, kdy mi jedna respondentka dala kontakt na další dva respondenty zapadající do mého kvótního výběru. Výzkum převážně proběhl na přesně určeném místě v Hradci Králové – přírodní památka Na Plachtě. Aby bylo šetření co nejobjektivnější, a aby byl do dat zaznamenán vzorek s vysokou různorodostí respondentů, byla data sesbírána v několika různých dnech, jak ve všední den, tak o víkendu; v různých časových úsecích – dopoledne, odpoledne, navečer; v různém počasí – slunečno, déšť, sychravo. Dále se vzorek respondentů zúžil na obyvatele přilehlých městských částí k lokalitě PPNP. S přibývajícím respondenty byla snaha postihnout co nejširší věkové rozpětí respondentů, tudíž se jejich oslovování řídilo poněkud subjektivnějším rozhodováním na základě odhadovaného věku. Jako identifikační údaje respondentů byla vybrána tato odvětví:

pohlaví, věk, dosažené vzdělání, pracovní pozice a trvalé bydliště v jedné ze tří vybraných částí města Hradec Králové.

3.6 Popis respondentů

Respondent č. 1 (Blanka)

Žena, 70 let, střední zemědělská škola, důchodce, Moravské Předměstí

Respondent č. 2 (Michaela)

Žena, 40 let, vysoká škola pedagogická, podnikatelka, Nový Hradec Králové

Respondent č. 3 (Karel)

Muž, 79 let, vysoká škola strojní, důchodce, Nový Hradec Králové

Respondent č. 4 (Jana)

Žena, 36 let, vysoká škola přírodovědecká, mateřská dovolená, Malšovice

Respondent č. 5 (Marie)

Žena, 70 let, vysoká škola pedagogická, důchodce, Moravské Předměstí

Respondent č. 6 (Tomáš)

Muž, 39 let, vyučený zedník, dělník, Malšovice

Respondent č. 7 (Josef)

Muž, 41 let, vyučen bez maturity, nezaměstnaný, Moravské Předměstí

Respondent č. 8 (Lenka)

Žena, 44 let, střední škola oděvní, prodavačka, Moravské Předměstí

Respondent č. 9 (Nikola)

Žena, 21 let, vysoká škola filozofická, student, Nový Hradec Králové

Respondent č. 10 (Jan)

Muž, 23 let, vysoká škola informatiky a managementu, student, Malšovice

Expert č. 1

Krajinný ekolog, člen zastupitelstva města Hradec Králové, člen organizace Jaro Jaroměř starající se o přírodní památku Na Plachtě

Expert č. 2

Pracovnice Magistrátu města Hradec Králové na odboru hlavního architekta

3.7 Zpracování dat

3.7.1 Transkripce rozhovorů

Polostrukturované rozhovory zařazené do výzkumné práce byly po celou dobu jejich průběhu pečlivě monitorovány a nahrávány na elektronické zařízení. Výzkumník před každým začátkem rozhovoru uvedl na pravou míru, jakým způsobem budou data zaznamenávána - žádný z respondentů neprojevil nevoli vůči této technice sběru dat, v několika případech byla pouze vznesená žádost o zachování anonymity, což bylo ze strany výzkumníka garantováno. Veškerá transkripce rozhovorů proběhla bezprostředně po dokončení sběru dat a to pomocí programu f4. V některých případech nebyla elektronicky zaznamenána identifikační data respondentů z důvodu ochrany osobních údajů.

3.7.2 Kódování rozhovorů

Sesbíraná data byla následně převedena do programu vytvořeného pro kvalitativní výzkum³ MAXQDA 10⁴, kde byla následně kódována. Základní baterie kódů byla z velké části dána výzkumnými otázkami a scénářem rozhovoru, další tematické kódování bylo vedeno samotným obsahem rozhovorů, kdy byly informace rozřeny do kategorií kódů a subkódů. Následně byly sestaveny 3 hlavní složky zastupující segmenty dat: *bydliště*, *pohled na přírodu*, *vztah k PPNP*. Z těchto složek a zaznamenaných rozhovorů posléze vznikly další baterie a kódy, které poté byly aplikovány na veškerá získaná data. Samotný strom kódů bude součástí příloh práce.

³„Výzkum znamená proces vytváření nových poznatků. Jedná se o systematickou a pečlivě naplánovanou činnost, která je vedena snahou zodpovědět kladené výzkumné otázky a přispět k rozvoji daného oboru.“ [Hendl, 2008: 28]

⁴ Vizualizační pomoc při hledání podobností, vzorců či pravidelností v datech.

3.7.3 Analýza dat

Analýza dat byla prováděna na základě hledání souvislostí, které by dle nastudované literatury mohly souviset s daným tématem práce. Stejně tak byla data porovnávána mezi sebou a komparovány rozdílné zájmy obyvatel, dle sesbíraných dat z uskutečněných rozhovorů. Dále bylo zjišťováno, zda jsou uspokojovány potřeby obyvatel města v souvislosti se vzhledem svého okolí v ohledu na zeleň, a jak se staví k problémům týkající se PPNP.

Nejprve bylo zjišťováno, zda jsou v Hradci Králové, z pohledu obyvatel města, dostatečně zastoupeny zelené plochy, a to nejen upravovaná území, ale i mezibloková zeleň nebo volná příroda. Odpovědi na tuto otázku byly porovnány ze vzorku všech sesbíraných dat bez jakéhokoli dalšího dělení na základě identifikačních údajů respondentů. Předchozí zjišťovací údaj ještě doplnila podotázka, směřující k obyvatelům města, a která úzce souvisí s předchozím problémem, a to je spokojenost s vybaveností zmiňovaných zelených ploch, ať už se jedná o kvalitu a údržbu cest či chodníků, četnost laviček související s možností odpočinku, nebo zastoupení zeleně.

Dalším důležitým bodem v analýze dat je problém nekonečného zastavování zelených ploch komerčními objekty, a jak se k této záležitosti staví obyvatelé města. Bylo zjišťováno, zda oslovení respondenti souhlasí s těmito akcemi nebo naopak podporují zájmy přírody a staví se na stranu zachování původního stavu zelených ploch.

Jedna z nejzásadnějších problematik města Hradec Králové a jeho zeleně se upíná k přírodní památce Na Plachtě a tomuto problému se věnuje další část analýzy sesbíraných dat. Úkolem bylo zjistit, za jakým účelem lidé chodí do těchto prostor, zda znají povahu této lokality a jestli obyvatelé města mají povědomí o nesnázích, které sužují zmiňované území. Dalším aspektem, který se vztahuje k této tématice, je také to, zda se obyvatelé města nějak angažují a prokazují tak svůj zájem o PPNP.

Následující okolnosti se týkají Magistrátu města Hradec Králové, kde bylo v analýze dat zjišťováno, zda se město chystá ve svém budoucím územním plánu zohlednit situaci, která úzce souvisí s problematikou PPNP, což je vymazání této lokality z pozice zastavitelné plochy a její změnu na plochu nezastavitelnou. V neposlední řadě bylo odhalováno, jestli město do svých současných i budoucích

plánů zohledňuje potřeby a požadavky svých obyvatel, jestli na ně bere ohledy a dává jim vůbec možnost vyjádřit se k určitým záležitostem.

3.7.4 Harmonogram práce

Praktická část byla vykonána začátkem letošního roku. V únoru byl nejprve kontaktován zástupce PPNP, krajinný ekolog a zastupitel města Hradec Králové, se kterým byl následně dle dohody proveden rozhovor dne 16.3. Dále byli kontaktováni někteří pracovníci Magistrátu města Hradec Králové, kteří ovšem nejevili zájem o případnou spolupráci. Hlavní část sběru dat, tedy dotazování obyvatel města Hradec Králové, byla uskutečněna ve dnech 9. a 10. 3. letošního roku, přičemž tyto akce nebyly předem domlouvány a byly provedeny se zcela náhodnými respondenty.

Průběh šetření značně komplikovala část, která zahrnovala provedení rozhovoru s některým ze členů Magistrátu města Hradec Králové. V průběhu tří měsíců bylo postupně osloveno 6 pracovníků z různých odborů Magistrátu s tím, že se mi nedostávalo buďto žádné nebo negativní odezvy. Po několika dalších týdnech se konečně jedna členka odboru hlavního architekta rozhodla, že se zúčastní šetření a věnuje rozhovoru pár minut ze svého nabitého programu. Při návštěvě pracovnice odboru hlavního architekta byly pouze upřesněny jisté nesrovnalosti, ale tento rozhovor nebyl monitorován, jelikož veškeré odpovědi na otázky byly poskytnuty písemnou formou.

Rozhovory s obyvateli města proběhly v obklopení lokality PPNP a žádný z oslovených respondentů neodmítl mou žádost týkající se sběru dat. Problém nebyl shledán ani v ohledu na mou identifikaci, nikdo neprojevil zájem o žádné potvrzení o práci na výzkumu. Reakce dotazovaných na téma práce byly v naprosté většině pozitivní, většina dokonce projevila velký zájem o vyjádření svých názorů týkající se zkoumané problematiky. S politování se dá pouze říci, že nikdo neprojevil zájem o následnou analýzu dat a její zpracované výsledky. Délka rozhovorů se výrazně lišila, nejkratší z nich má 10 minut, nejdelší minut 35. Průměrná délka se pohybuje okolo 20 minut. O ukončení sběru dat bylo rozhodnuto v momentě, kdy byly pomocí získaných rozhovorů dostatečně pokryty všechny tři městské části přiléhající k PPNP. Všechny přepisy rozhovorů jsou součástí příloh práce.

4. Výsledky

4.1 Přírodní památka Na Plachtě

Hradec Králové je znám svou otevřeností vůči zeleným plochám, které v celkem velké míře dopřává svým obyvatelům. I krátká procházka po městě napoví, že se tato zóna dá označit zelenou barvou. Nesčetně parků a parčíků doplňují nádherné a celoročně udržované Jiráskovy, Šimkovy či Žižkovy sady. Snad jen obě hlavní náměstí postrádají zezeň, jsou tvořena převážně z parkovacích míst a kolem dokola uzavřena mezi historickými domy. Nicméně zde můžeme najít i spoustu dalších územních celků, jako je lesopark v městské části Moravské Předměstí nebo areál Přírodní památky Na Plachtě, které je věnována následující kapitola práce.

Tato lokalita se rozkládá přibližně na 54 hektarech půdy v jihovýchodní části města Hradec Králové. Plachta je rozčleněna na tři území: Na Plachtě 1, 2⁵ a 3⁶, která dohromady tvoří celek této přírodní památky. Nedílnou součástí areálu tvoří naučná stezka, sestávající z několika stanovišť, která protíná všechny tři části lokality.⁷ V nejbližším sousedství zmiňovaného prostoru se vyskytuje bytová zástavba doplněná hlavním silničním tahem, dále pak rozsáhlé skladiště patřící místním firmám a v neposlední řadě obchodní domy. Z opačné strany obklopuje areál rozlehlá plocha Novohradských lesů. I z těchto důvodů je přírodní památka Na Plachtě velmi snadno přístupná široké veřejnosti, a tudíž není problém areál kdykoli navštívit. Obyvatele nejbližších městských částí Malšovice, Moravského Předměstí nebo Nového Hradce nepotřebují ani 20 minut peší chůze k tomu, aby se dostali k popisovanému místu. Lokalita je zajímavá a přitažlivá zvláště v ohledu sebevzdělávání, nicméně rekreace se v těchto prostorách zdá být také na místě, a proto není žádná náhoda, když zde během krátké procházky potkáte i několik desítek lidí, kteří venčí své psy, jezdí na kole či kolečkových bruslích, maminky s kočárkem, houbaře nebo běžce. Na území číslo 3 se také nachází známý Hradecký hřebčín, díky kterému je Plachta velice frekventovaným místem

V průvodci naučnou stezkou Na Plachtě od Miroslava Mikáta se dozvíme, co všechno se zde dá vidět, slyšet i cítit. Areál nabízí nepřeborné množství silně ohrožených, chráněných i běžných druhů rostlin a zvířat. Nalezneme zde nejen

⁵ 1. a 2. území bylo vyhlášeno přírodní památkou v roce 1998

⁶ 3. část byla připojena teprve v roce 2012 a přírodní památkou byla prohlášena ve stejném roce

⁷ Poslední rozšíření naučné stezky proběhlo v říjnu 2014

plochy zalesněné náletovými dřevinami, ale i 2 rybníky, několik tůní a potůčků, rašelinné louky, bažiny či písčiny nebo vřesoviště. [Mikát, 2004: 1 - 13]

Ochránci a obdivovatelé přírody se ovšem s klidnou hlavou nemohou těšit ze všech těchto krás, které se Na Plachtě nachází. Je zde jeden úhlavní nepřítel a tím je město a jeho územní plán. Již od dob socialismu hrozilo Plachtě velké nebezpečí, kdy zde byla vynakládána snaha o vyhlazení území, zavedení kanalizace pro přilehlá sídliště, zalití betonem a vystavění nových bytových jednotek. Možná jen díky změně politického režimu Plachta přežila, nicméně i tak utrpěla značné následky, jako např. zničení orchideové louky na úkor skladu stavebního odpadu, nicméně ze stavby sídliště bylo upuštěno. Po dobu dvaceti let se Plachta mohla vyvíjet a nic nerušilo její obyvatele. V posledních letech ovšem městské vedení opět začalo přemýšlet o jiném, dle jejich mínění potřebnějším, způsobu využití přírodní památky a podporuje stavební firmy v jejich snaze zastavět Plachtu hned několika bytovými komplexy. Aktuálně se jedná o novou městskou čtvrť s názvem Residence Na Plachtě, která sice nebude stát na samotném území přírodní památky, ale bude k ní bezprostředně přiléhat. [Hradecký deník, Pruška 2014: online]

V červnu roku 2013 bylo definitivně k lokalitě připojeno území číslo 3, které se rozprostírá v bezprostřední blízkosti rozsáhlých skladišť, za což se mimo jiné zasloužila i petice, kterou podepsalo více než 14 000 obyvatel města Hradec Králové. Tento prostor je ovšem v současném územní plánu stále veden jako pozemek, kde je možnost stavby, ačkoli je oficiálně vyhlášeno přírodní památkou. Článek o tomto problému byl napsán v Hradeckém deníku v roce 2011, píše se zde o komplikacích spojených s rozprodanými pozemky, které spadají do území PPNP 3. Developeři, jež si pozemky zakoupili, jsou rozčilení, protože je jasné, že se v těchto prostorách stavět nebude, město proto hledá kompromis, jak uspokojit vlastníky půdy a zároveň nevyprázdnit městskou kasu, což by se stalo po vyplacení současných majitelů.

„Podle našeho názoru je na vině město, které už tehdy vědělo, že tyto prostory jsou biologicky cenné, a navzdory protestům je zahrnulo do územního plánu, právě proto by také za to mělo nést odpovědnost i třeba právě prostřednictvím finanční náhrady, která podle našich informací není tak vysoká, jak radnice předstírá,“ tvrdí Pavel Tomšík, jeden z organizátorů petice. [Hradecký deník, Hodasová 2011: roč. 151, s. 3]

V současné době je lokalita vojenským majetkem, stejně jako tomu bylo před mnoha lety. S tím úzce souvisí i práce, které armáda na území každoročně provádí. Jedná se o navezení těžké vojenské techniky včetně tanků, které na určených místech projíždí a zanechávají za sebou brázdy, které se později buď zaplní vodou a stanou se z nich tůňe, nebo zůstanou suché a jsou živočichy využívány jako nejslunnější místa. Mimo jiné se na Plachtě každým rokem 2x pořádají veřejné brigády, které vybízejí obyvatele města, aby přiložili ruku k dílu. Jelikož PPNP není nedotknutelnou rezervací, je zde zapotřebí nejen vojenské techniky, ale i lidské síly. Během brigád, které pořádá organizace Jaro Jaroměř, se sejde několik desítek lidí, kterým není osud lokality lhostejný a nebojí se přiložit ruku k dílu. Práce je zde vždy až nad hlavu a dobrovolníci se ohánějí hráběmi, rýči, krumpáči nebo lopatami. Dále jsou vybaveni igelitovými pytlí, do kterých se sbírají nežádoucí předměty, které do lokality přinesli a neodnesli neukáznění návštěvníci, i přes názornou tabuli, která stojí na hlavní cestě protínající všechna tři území, a která zobrazuje různé druhy odpadků a jejich dobu rozkladu ve volné přírodě. Mimo jiné se lidé účastní i sečení vysoké trávy, kácení náletových dřev nebo vypalování luk.

Ekologové a aktivisté se Plachtu snaží bránit všemi možnými a nemožnými způsoby, nicméně město pro tyto akce nemá pochopení a stojí si za svým, že výstavba bytů je v územním plánování města zahrnuta již několik desítek let, a že prostor přírodní památky zůstane nedotčený a tudíž mu nehrozí žádné nebezpečí. Jedním z aktuálních a hlavních cílů organizace Jaro Jaroměř, které se o PPNP stará, je snaha o sjednocení území do jednoho celku a jeho prohlášení Evropsky významnou lokalitou. Dále je zde snaha o to, aby v následujících letech Plachtu nezasáhla výstavba nového dálničního tahu, který by měl být veden tímto územím, nicméně je to ještě daleká budoucnost.

4.2 Charakteristika respondentů

Blanka (70)

Společně s Blankou byl u rozhovoru přítomen i její manžel, který se ale během sběru dat téměř neprojevoval a nijak se nesnažil ovlivnit odpovědi své ženy. U některých otázek dokonce i zavtipkoval a do šetření se zapojil jen ve chvíli, kdy bylo upřesňováno místo budoucí výstavby nové městské čtvrti. Respondentka vstřícně

odpovídala na každou otázku, i když ne vždy byla s to pochopit, na co přesně byla tázána. Často vztahovala odpovědi k místu svého bydliště (Benešova Třída) a vyjadřovala se k situaci týkající se tohoto místa. Často vyjadřovala nespokojenost s kvalitou blízkého okolí jejího bydliště, a to v souvislosti s nedostatkem zeleně i její doplňkovou vybaveností (lavičky). Blanka, jako důchodkyně, volný čas věnuje převážně procházkám v přírodě a to konkrétně v lokalitě PPNP, kam chodí s manželem za rekreací. Bližší informace o této lokalitě bohužel nemá a ani nemá povědomí o tom, že se zde bude stavět. Dále se např. pozastavuje nad mentalitou lidí v souvislosti s odhazování odpadků mimo vyhrazená místa. V průběhu let, co v HK bydlí, si nevšimla žádných velkých změn, které by se týkaly městské zeleně.

Michaela (40)

Hradec Králové má pro Michaelu značný citový význam, jež je založen převážně na pozitivním vztahu k přírodě, které je podle ní ve městě a jeho okolí spousta. Také si myslí, že je o zeleň dobře postaráno, jelikož často slýchává zvuky kácení a posléze potkává nově vysázené stromky. Jediný problém vidí ve velkém množství nahromaděného odpadu na okrajích cest a ve volné přírodě, což ale dává za vinu především špatné výchově mládeže. Prostory lesů začala využívat po bouřlivém rozvodu, a to zejména za účelem uklidnění se, nebo pak pro společné procházky s přáteli. Michaela také souhlasí s tvrzením, že by město mělo rozšiřovat a hlavně velebit veškeré zelené plochy, a naopak nesouhlasí s jejich zástavbou. PPNP je pro ni stěžejní lokalitou vzhledem k místu bydliště, nicméně její informovanost o této lokalitě je značně omezená. V těchto prostorách ji na duši trápí pouze to, že se zde mládež baví paintballem, což způsobuje nejen znečištění zdejšího prostředí, ale nese s sebou i značnou hlukovou stopu.

Karel (79)

Do Hradce Králové se přistěhoval hned po dokončení školy, město se mu moc líbí a nevidí žádný důvod k jeho případnému opuštění, protože si k městu vytvořil citový vztah a bydlí zde celá jeho rodina. Přírodu miluje celým svým srdcem, když byl mladší, tak rád chodíval k rybníku na ryby nebo do lesa na houby. Dnes se ve svém

pokročilém věku snaží denně uskutečnit alespoň hodinou procházku v jakékoli části města Hradce Králové, často využívá hromadnou dopravu k tomu, aby jej dovezla na konečnou stanici, kde poté prochází nová přírodní zákoutí. Při položení otázky týkající se důvodu jeho návštěvy zelených ploch si Karel vzpomněl na zesnulou manželku a jejich společné chvíle strávené v přírodě, což ho emočně zasáhlo a rozplakal se. Karlovi se zásadně nelíbí, že město plýtvá svými zelenými plochami na úkor nových bytových komplexů a nechápe, proč raději nevěnují pozornost rekonstrukci starších bytovek. O Plachtě Karel nemá žádné informace, nicméně když jsem mu sdělila, že se v této lokalitě bude stavět nová čtvrť, velice ho to rozčílilo. Jako zásadní změny vidí vystavění sídliště na Labské kotlině v dřívějších letech a dále pak rekonstrukci Šimkových sadů, kde si ovšem stěžuje na přítomnost nepřizpůsobivých občanů, kteří se neprojevují dle jeho představ slušného chování.

Jana (36)

Město Hradec Králové si Jana jako své bydliště vybrala zejména z rodinných důvodů, ale také uvádí, že ji uchvátila jeho příroda a zelené plochy, které vyloženě se členy své rodiny vyhledává. Z města by ji vyhnaly nejspíš jen nepříznivé klimatické podmínky. K přírodě má blízko i díky tomu, že vystudovala přírodovědeckou vysokou školu. Janiny představy o zelených plochách ve městě nabírají směr spíše k parkovým plochám a za nejdůležitější faktor považuje jejich bezpečnost, protože v první řadě myslí na své malé děti. Přírodu vnímá velice prozaicky a využívá ji především procházkám s kočárkem a trávení volného času s rodinou, kdy nejčastěji navštěvují lokalitu PPNP. Ničení lesních ohnišť a znečištění přírody odpadky vnímá s velice nechápavým postojem, přičemž když se Janě zdá, že už je to neúnosné, vyjde sama do akce a snaží se tento nešvar alespoň trochu zmírnit. S postupem času si také všimá, že se údržba městských zelených ploch zlepšuje, nicméně si není jistá, zda tyto změny zapříčinil Magistrát, nebo se o ně více starají samotní obyvatelé. Jakožto absolventka přírodovědecké vysoké školy má o PPNP celkem široké znalosti, ať už se to týká života v lokalitě, tak o tom, co se zde v průběhu roku děje.

Marie (70)

Marie se od dětství věnuje sborovému zpěvu a již od těchto let dojížděla do Hradce Králové společně se svou skupinou. Město jí uchvátilo nejen díky hudebním zážitkům, ale i kvůli svému zasazení do přírody, a proto se sem v pozdějším věku přestěhovala. Díky tomu, že se Marie narodila v malé vesničce obklopené přírodou, si k zeleni vytvořila velmi silný citový vztah. Jako pyšná babička svůj volný čas tráví především s vnoučaty, které se ovšem snaží seznamovat s krásou přírody. Práci Magistrátu vidí ve velice pozitivním světle a nemá žádné výhrady k údržbě ani k dostupnosti městské zeleně. Marie také vyjadřuje lítost nad tím, že se lidé neustále snaží ničit všechno krásné, co je kolem nich a naprosto nechápe, čím jsou jejich akce vedeny. Mimo jiné si také stěžuje na vypouštění chemických prvků do ovzduší, které dle její domněnky má na svědomí místní teplárna. V otázce zástavby zelených ploch komerčními budovami se Marie vyjadřuje především k okolí Prahy, kde vidí spoustu napáchaných škod na úrodné půdě těmito akcemi, nicméně Hradec Králové vidí jako jedno z těch lepších měst. Znalosti o PPNP Marie získala díky dobře značeným stezkám a informačním tabulím. Případnou stavbu zde vidí jako katastrofální ztrátu jedinečného území a pro obyvatele přilehlých částí naprosto zásadní. Marie také s úsměvem vzpomíná na to, jak do této lokality za svých učitelských vodila malé školáky. Stavbu nové městské čtvrti nedokáže pochopit, a tudíž ji akce města velice znepokojují.

Tomáš (39)

Během rozhovoru byla přítomná i Tomášova přítelkyně Romana, která měla tendenci v průběhu sběru dat svého přítele opravovat, skákat mu do řeči a v některých momentech se i sama vyjadřovala k položeným otázkám, směřovaným na Tomáše. Samotný respondent měl nemálokdy potíže na otázku odpovědět, působil dojmem, že nedokáže správně formulovat své myšlenky, a proto ho přítelkyně nejspíš doplňovala. Tomáš se do Hradce Králové přistěhoval poměrně nedávno (před pěti lety) a to právě kvůli přítelkyni, která se zde starala o své rodiče. Od malička byl veden tomu, aby měl úctu k přírodě, často vyjížděl se skautským oddílem do lesa pod stan a to ho činilo šťastným. Dnes chodí do přírody hlavně kvůli odreagování se a setřesení městského ruchu a stresu. V Hradci nejraději navštěvuje místa

v bezprostřední blízkosti svého bydliště, tedy lokalitu PPNP nebo Biřičku, kde jezdí na kole, chodí na houby nebo venčit psa. S údržbou městské zeleně je velice spokojen a negativní projevy v přírodě přiřazuje mentalitě lidí. Tomášovy znalosti o PPNP jsou značně omezené, což je ale zapříčiněno jeho relativně krátkým pobytem v Hradci Králové.

Josef (41)

Josef je původem z malé vesnice na Vysočině, takže vztah k přírodě si budoval prakticky od narození. Bydlení v Hradci Králové se mu nesmírně líbí, a to hlavně kvůli jeho obklopení lesy a zaplnění jeho centra spoustou zelených prvků. Přírodu bere jako neoddělitelnou součást lidského bytí, jelikož i my samotní z ní pocházíme, a proto také preferuje volnou a neupravovanou zelenou plochu a město bere jen jako uměle vytvořené prostředí. Josef je bohužel nezaměstnaný, díky čemuž má spoustu volného času, který denně věnuje procházkám v příměstských lesích a PPNP. Během kladení otázek o PPNP se bránil, že věrohodné informace o území nemá, ale projevils jisté znalosti o tomto prostoru a ochotně se vyslovil ke všem jejím strastem. V souvislosti ústupu zelených ploch na úkor komerčních budov se respondent vyjadřoval k politickému režimu, a to jak minulému, tak současnému a jeho dopady na přírodu ve městě. Josef se také hlásil k dobrovolnickým aktivitám, které probíhají jak v rámci PPNP, tak i akcím, které probíhají mimo Hradec Králové. Mimo jiné cítil i potřebu okomentovat kauzu týkající se kácení stromů v povodí Labe a Orlice.

Lenka (44)

Na otázky respondentka odpovídala velice stručně, z jejích odpovědí se v podstatě nedalo ani položit žádnou rozvíjející podotázku. Lenka přírodu vyloženě miluje, ba až potřebuje. Z místa svého bydliště by se nikdy neodstěhovala a to hlavně kvůli zeleni. Chodí tam hlavně relaxovat a jako negativní projevy vidí převážně neukázněnost „pejskařů“, kteří po svých zvířatech neuklízí. Hradec Králové považuje za dostatečně zaplněné město obchodními domy a rozhodně by byla proti, kdyby zde měla vyrůst nějaká podobná stavba na úkor zelených ploch, které by naopak ještě

chtěla rozšířit. Lenka také projevila osobní zájem o PPNP a to nejen znalostmi, které se lokality týkají, ale i jejím osobním vztahem k místu.

Nikola (21)

Vzhledem k poměrně nízkému věku si Nikola své bydliště sama nevybrala a bydlí zde s rodiči, nicméně Hradec miluje a má k němu silný citový vztah. Příroda je pro její život velice důležitá, tráví zde hodně volného času, a to především procházkami s přítelem, sportováním nebo venčením psa. Ideálem městské zelené plochy jsou pro Nikolu Jiráskovy sady nacházející se v centru města a považuje toto místo jako prostor, kam mohou jít lidé žijící v jejich blízkém okolí a užívat si zde přírody, aniž by museli jezdit daleko za Hradec. Za přírodou je ochotná vyrazit i přes celou republiku, žádná vzdálenost pro ni není překážkou, pokud určené místo stojí za navštívení. Co se týče údržby městských zelených ploch, její spokojenost je celkem dostačující, nicméně si stěžuje na přítomnost nepřizpůsobivých občanů, kteří neustále maří snahu města o zachování čistoty. Řešení neustálého rozšiřování bytové zástavby vidí v opravě starých a neobydlených domů a sídlišť v centru města, nechápe, proč by se mělo stavět neustále něco nového, když jsou zde prostory, které by po rekonstrukci byly obytné. PPNP navštěvuje poměrně často a povědomí o připravované výstavbě nové městské čtvrti má, nicméně v tom nevidí žádné pozitivum, jelikož v těch samých místech již jedna podobná čtvrť stojí. Každoročních brigád se nikdy neúčastnila, ačkoli by to ráda napravila, jenže informovanost obyvatel o těchto akcích je zcela nedostatečná.

Jan (23)

Podobně jako Nikola, i Jan bydlí v Hradci Králové z důvodu nízkého věku, tudíž si tuto lokalitu vybrali jeho rodiče. Svě místo bydliště má rád, ale odstěhoval by se klidně i za lepší práci. K přírodě má velice kladný vztah a dokonce se svěřil, že ji má rád natolik, že se sám snaží pěstovat jisté druhy zeleně na své zahrádce. Zelené plochy, které navštěvuje velice často, jsou pro něj přínosem hlavně psychickým a rozhodně preferuje volnou a neupravenou přírodu, tudíž jeho oblíbeným místem je les, který se rozkládá v blízkosti jeho bydliště a kam si chodí pro inspiraci i materiál,

pro jeho kreativní tvorbu. Lokalita Na Plachtě je mu velice dobře známá, nicméně ji nebere jako citovou záležitost a spíše se sem chodí rekreovat s přítelkyní. To zahrnuje i fakt, že nemá povědomí o tom, jak je tato lokalita druhově významná, a také nebyl seznámen s minulou ani aktuální situací, týkající se územního plánování na tomto místě.

Expert č. 1

Jakožto krajinný ekolog a člen zastupitelstva města měl respondent značný přehled o mnoha budoucích plánech Magistrátu města, stejně tak jako o jeho akcích z minulosti. Na otázky odpovídal zcela otevřeně, neskrýval své emoce a komentoval veškeré dění, které probíhá na poradách města Hradec Králové. Svou nespokojenost s chodem vedení města dával hlasitě najevo a komentoval ho ve stylu, že každý upřednostňuje pouze své zájmy, zejména finančního charakteru. Jeho snahy se upínají především k vytvoření a odsouhlasení nového územního plánu, do kterého by chtěl prosadit hned několik věcí týkajících se městské zeleně a v první řadě přírodní památky Na Plachtě. Expert byl také nespokojen s informovaností veřejnosti o akcích města a vyjádřil svou nespokojenost s angažovaností obyvatel, kteří se většinou ozvou, že s něčím nesouhlasí až poté, co je jistá akce vykonána. Otázka ohledně údržby městské zeleně v respondentovi také vyvolala jistou rozhořčenost, která vyústila v odpověď, že se jako člen zastupitelstva bude snažit o zavedení odborného plánu péče o městskou zeleň. Respondent je také členem organizace starající se o PPNP, a tudíž k její problematice měl hodně co říct. Uvedl na pravou míru, jaké jsou hlavní snahy o změny v dané lokalitě a mimo jiné i to, jak se k území staví vedení města.

Expert č. 2

Pracovnice odboru hlavního architekta při osobním doplňování nesrovnalostí odpovídala na otázky velice obsáhle ve snaze co nejlépe přiblížit opravdové záměry Magistrátu města. Během svého monologu poskytla i několik map (které zahrnula i do elektronického souboru jako součást odpovědí na otázky), které zobrazovaly současný územní plán (viz obr. č. 1), návrh budoucího územního plánu (viz obr. č.

2.), nebo také návrh nového konceptu uspořádání krajiny (viz obr. č. 4). Ve svých odpovědích se snažila hájit zájmy města a také nebyla spokojena se zněním některých otázek ve scénáři rozhovoru, a to z důvodu, že jí připadaly útočné. Toto se ovšem vyřešilo velice záhy při osobním setkání. Mimo jiné vysvětluje, z jakých důvodů a za jakých podmínek se vykonávají akce, které se věnují kácení a obnově zeleně, a také s politováním konstatuje, že zelené plochy mizí převážně ve prospěch výstavby nových parkovacích ploch.

4.3 Výzkumné otázky

Je v Hradci Králové dostatečný počet zelených ploch, které mohou obyvatelé volně využívat, a je jejich stav v souladu s jejich požadavky?

První výzkumná otázka nepřinesla příliš mnoho odlišností. Obyvatelé města se shodují na tom, že Hradec Králové je jedním z velice mála měst, které netrpí na nedostatek zelených ploch. Někteří současní obyvatelé tento fakt srovnávají se svým bývalým bydlištěm, což dokazuje např. následující citace:

„Já jsem ze Sokolova původně, takže tam třeba je jeden jedinej park na celý město. Tak myslím si, že Hradec má jako velkej, velkou.. Vejkej výběr.“ (respondent č. 2, Michaela, 40 let)

Pozitivních odpovědí se také dostávalo ze stran lidí, kteří pracují v centru města. Ti si pochvalují třeba Jiráskovy, Šimkovy nebo Žižkovy sady, které se nacházejí v bezprostřední blízkosti městské zástavby a jsou tak místem, kam se dá uniknout před rušným a stresujícím prostředím, které je svírá v útrobách místních budov.

„Tak vzhledem k tomu, že ještě pracuju ve svém věku a naše pracoviště je na okraji Žižkových sadů, tak jsem neustále obklopená tou zelení, chodím, procházím se po cestičkách a hrozně moc ráda se vyhýbám frekventovaným komunikacím.“ (respondent č. 5, Marie, 70 let)

„Já myslím, že té zeleně je opravdu dost. Tak Jiráskovi sady, tak jsem chodíval s manželkou, teďkon udělali nový Šimkovi sady, ty jsou taky zajímavý, až ty

vysázený keře a stromy povyroستou, teď je to ještě moc mladý. Myslím, že je tady zeleně dost.“ (respondent č. 3, Karel, 79 let)

„Jo, jo, jo právě že jo. Když vlastně jedu městem, tak jakoby skoro na každým kroku je nějaký takový místečko, kde je park, stromy nebo i nějaké větší místo, kde jsou parčíky, takže jako v tomhle Hradec je, dá se říct z těch měst z ČR skoro na 1. místě.“ (respondent č. 7, Josef, 41 let)

Městská zeleň samozřejmě není tvořena jen upravovanými parky, a proto třeba nejednou padla odpověď, že oblíbené místo obklopené přírodou je přírodní památka Na Plachtě, příměstské lesy nebo povodí Labe a Orlice. Při možnosti výběru preference divočiny či parku, jako ideální městské zelené plochy, se názory obyvatel mírně rozcházely, i když nakonec měla lehčí převahu možnost druhá, tedy místo, které je nepřetržitě udržované, namísto volně bující a ničím nerušené divoké přírody. Nicméně vztah k přírodě mají dotazovaní respondenti, všichni do jednoho, 100% kladný. Během šetření jsem se nesetkala s nikým, kdo by se k této otázce vyjádřil zápornou odpovědí.

„No tak ideální zelená plocha je pravděpodobně asi park, protože asi nic jiného... nedokážu si představit, že by byl přímo ve městě třeba les. Tak ideálně je to ten park, že tam můžou jít ty maminky s dětma a s kočárkama. Někaké asi i hřiště a já nevím, mně se třeba hrozně líbí, jak je tady v Hradci udělaný ty Jiráskovy sady. Prostě je to hnedka u soutoku, tudíž si lidi tam můžou sednout i k vodě a je tam i hřiště pro děti. Je to tam takový klidný, je tam spousta laviček, na kterých se můžou jakoby i schovat, třeba mladí a neklidní (smích), takže podle mě je to takovej ideál, jakoby ty Jiráskovy sady.“ (respondent č. 9, Nikola, 21 let)

„No víceméně divočina. Tak pokud možno přirozenej vlastně jakoby ten porost, který není kultivován člověkem, to jsou vlastně oblasti, kterých je tady po málu. Ale tak jako i tady jsou víceméně lokality, který jsou víceméně ponechány sami sobě. Když je to tady hlavně kvůli tomu, aby se tady pěstovaly ty stromy na využívání pro lesníky.“ (respondent č. 7, Josef, 41 let)

„...no že bych toužil po nějakých upravovaných parkách to ani ne, radši takhle do přírody někde. No je to lepší, tamto je na mě moc strojený.“ (respondent č. 3, Karel, 79 let)

Názory se také poměrně rozcházejí, když došlo na otázku stavu a údržby městských zelených ploch. Starší lidé si stěžovali hlavně na nedostatek laviček, maminky se naopak nemohly dopočítat uspokojivého stavu a počtu hřišť pro děti.

„Těch laviček je málo teda. My jsme starší lidi, a když si pak člověk chce někde odpočinout, tak kolikrát na tu lavičku nenarazí.“ (respondent č. 1, Blanka, 70 let)

Zastoupení a různorodost zeleně si většina respondentů během svých návštěv v přírodě ani nevšimne, takže na tuto otázku padaly víceméně rozpačité odpovědi typu: nevím, nevšiml/a jsem si. Co se týče důvodů, proč se obyvatelé města ve svých volných chvílích vydávají do míst, kde se to zelená, hemží spoustou živočichů a vzduch má naprosto odlišnou kvalitu než ten, který denně dýchají v útrokách města, tak těch bylo hned několik. Ať už je to prostá rekreace a relaxace, osvobození se od všedního a stresujícího života, setkávání s přáteli a rodinou, nebo je to prostě místo, kam si mohou jít v klidu a nerušeně zasportovat.

„...Takže já to tak nějak jako, cítím se v přírodě dobře, odreaguju se, a když mi je třeba špatně, tak se seberu a jdu třeba do lesa a tam se odreaguju. Když třeba potřebuju změnit prostředí, není mi dobře a mám hodně stresu, tak jedním řešením je se prostě sebrat a jít se projít do přírody, že člověk se odreaguje a zrelaxuje.“ (respondent č. 6, Tomáš, 39 let)

„...i se starší dcerou chodíme rády do přírody tady třeba k rybníčku, krmíme ryby. Neřekla bych, je to ted'ka spíše takové prozaické, abychom mohli společně trávit čas, takže procházka do přírody s rodinou.“ (respondent č. 4, Jana, 36 let)

Nejvíce emocí evokovala otázka upozorňující na stále se rozrůstající projevy vandalizmu, a to ne jen v městské zástavbě, ale hlavně v okolí přírodních prvků. Netýká se to překvapivě ani ničení různých věcí, jako neukázněnosti lidí, kteří nechápou podstatu odpadkových košů a svým chováním ubližují nejen přírodě, ale i sami sobě a hlavně nastupující generaci. Během sběru dat jsem se setkala s mnoha vyjádřeními, které komentovaly právě tyto nešvary dnešní doby, z velké většiny byla reakce negativního rázu, pouze jedna respondentka si myslí, že má město situaci pod kontrolou. Mentalita lidí byla v tomto ohledu odsunuta kamsi do pravěku, kdy ještě žádné zásady slušného chování neurčovaly chod společnosti. Z velké většiny byly tyto akce připisovány právě nedostatečnému uvědomování si situace lidmi, kteří

takto jednají. Když byla nabídnuta možnost, zda by např. nepomohlo v boji s tímto problémem zvýšení počtu odpadkových košů, všichni respondenti ji svorně zamítli a poukázali na zmiňovanou mentalitu a nedostatečnou výchovu lidí.

„...je mi to vždycky líto, že prostě se najdou lidé, kteří když kolem sebe vidí krásu, že to nutně potřebují zlikvidovat a zničit, prostě nechápu to, nerozumím tomu.“ (respondent č. 5, Marie, 70 let)

„...lidé nejsou vychováváni nebo neuvědomují si vlastně ten dopad, takže když někdo vyhodí krabičku od cigaret, nebo nedopalky, člověk sní tatrunku - posílí se, ale neuvědomuje si, že kdyby mu tohle mu někdo odhodil v jeho vlastním bytě, tak by se mu to asi moc nelíbilo, takže ten vztah není v tomhle... Neuvědomuje si to propojení, jakoby ten vztah s tou přírodou byl narušen, protože lidé vlastně změnili, se odcizili a neuvědomují si tohle.“ (respondent č. 7, Josef, 41 let)

„Tak to většinou ani tolik ne, protože třeba v těch parkách jsou koše a uklízí se tam.“ (respondent č. 8, Lenka, 44 let)

Jako další aspekt spokojenosti a potřeb obyvatel města Hradec Králové byla nastíněna časová dostupnost parků, lesů a jiných zelených ploch. Zde se odpovědi na otázku, kolik času jsou lidé ochotni věnovat docházce do přírody, celkem lišily. Nejvíce shodných odpovědí se nakumulovalo do doby čítající maximálně 20 minut pěší chůze. Nicméně zde byly i takoví milovníci přírody, kteří jsou ochotni cestovat za krásou zeleně i několik hodin a stovky kilometrů daleko.

„...v Hradci máme vlastně všude blízko zeleň, ten Hradec je posazený do těch parků a všech těch vlastně komunikací kolem Labe, Orlice. Já myslím, že je to úplně ideální, já nemám co dodat.“ (respondent č. 5, Marie, 70 let)

„...já třeba bych byla ochotná teďka i jet až na Lipno, protože je tam vystavěná nová stezka Korunami stromů, která by mě teda velmi zajímala...“ (respondent č. 9, Nikola, 21 let)

Nedá se ovšem říci, že by obyvatelé města byli nespokojení s dostupností zelených ploch v obecném slova smyslu. Respondenti bydlící v části města Nový Hradec Králové mají téměř na dosah ruky Biřičku nebo rozsáhlé příměstské lesy, lidé z Moravského Předměstí mají v bezprostřední blízkosti svých domovů nově zrekonstruovaný lesopark a v okolí Malšovic se nacházejí rozlehlé louky a lesy. Co

mají ale všichni společné je přírodní památka Na Plachtě, která je zde velice oblíbenou lokalitou.

Souhlasí obyvatelé města Hradec Králové se zástavbou zelených ploch ve prospěch komerčních objektů (obchodní centra, sídliště atd.)?

Otázka vztahující se k výstavbě nových objektů, které mají zaujímat pozici na současných či bývalých zelených plochách, vyvolávala mnoho emocí a rozcházejících se názorů. Někteří dotazovaní se cítili touto situací velice zasaženi a okradeni zelené plochy.

„Myslím si, že těch obchodůků je na Hradecku až dost, takže takovýhle odpočinkových center by mohlo být rozhodně víc než těch obchodůků.“ (respondent č. 8, Lenka, 44 let)

„...aby už nepokračovali v tom, že zabíraj ty zeleně, stavěj, dělaj nový nákupní střediska, vždyť tady... To se mně nelíbí, to se mně nelíbí.“ (respondent č. 3, Karel, 79 let)

Pak byly také vysloveny názory na to, že rozšiřování zelených ploch v Hradci Králové je zbytečné, lidé si myslí, že přírodních ploch je ve městě dostatečný počet v porovnání s jinými městy v České republice, nicméně respondenti nesouhlasili s jejich postupnou eliminací a to hlavně ve prospěch domů, bytů nebo obchodních center.

„Já myslím rozšiřovat ne, ale by mohli aspoň zachovat ty, co jsou.“ (respondent č. 1, Blanka, 70 let)

„Na jednu stranu si myslím, že prostor pro to tady ještě je, aby ten stav nebyl tak vážný, ale na druhou stranu by si měl Hradec udržet tu svoji značku zeleného města, města zeleně a nepodporovat dál toto zastavování.“ (respondent č. 10, Jan, 23 let)

V neposlední řadě proběhl také rozporuplný názor na tento problém, kdy respondent na jednu stranu nechtěl, aby byly ničeny přírodní plochy na úkor betonové zástavby, na stranu druhou by ale uvítal nová nákupní střediska, která

nabízejí pracovní místa pro obyvatele města, přičemž dle jeho názoru je pracovních pozic kritický nedostatek.

„Tak já jsem určitě pro, aby tady bylo víc té zeleně a přírody na úkor těch center. Zase na druhou stranu, já to teďka řeknu proti logice, ale zase ty obchodní centra zase dávají šanci, nějaký pracovní nabídky a tohleto no a s tím si myslím, že je to tady v Hradci špatný, jako najít zaměstnání.“ (respondent č. 6, Tomáš, 39 let)

Další, poněkud objektivnější odpovědi odkazovaly na to, že Hradec Králové je na tom v tomto ohledu velice dobře v porovnání s ostatními městy. Tento problém chápou jako obecnou hrozbu, ale ve svém bydlišti ji nevnímají jako kritickou. Někteří také odkazují na obnovy politických režimů a s nimi se nesoucí změny týkající se městské zástavby a zeleně.

„Tak to je jakoby všeobecný trend všude po světě, že ta stavba probíhá na úkor té přírody. Ale jako Hradec Králové... je to asi dáno tím politickým režimem, který vlastně se týká v dobách, kdy byla hrubá totalita, tak se po revoluci ujala vedení jiná strana, která vlastně.. tu nebyla už totalita. Poté co vlastně, se tady objevili ty hnutí, to ANO a další tyhle aktivity, takže se změnil přístup jakoby lidí. Jako v tomhle směru, by za každou cenu prostě vyřezovat ze všeho, tak v tomhle pozoruji změnu k lepšímu.“ (respondent č. 7, Josef, 41 let)

Využívají obyvatelé městských částí Malšovice, Moravské Předměstí a Nový Hradec Králové přírodní památku Na Plachtě a jsou seznámeni s její momentální situací?

Vzhledem k tomu, že sběr dat probíhal převážně v prostorách PPNP, téměř všichni respondenti odpovídali na otázky týkající se této lokality velmi pozitivně. Většina dotazovaných si během let, co žijí v Hradci Králové, vybudovalo k PPNP osobní citový vztah a berou ji jako součást svých domovů, kam chodí na procházky, venčí zde své psy, vzdělávají se pomocí naučných stezek a informačních tabulí nebo sem chodí jen tak odpočívat a bavit se s rodinou na čerstvém vzduchu.

„S pejskem, když jsem měla dítě, když se mě narodil vnouček, prostě chodím hlavně sem na procházky. A dokonce ještě dávno, když jsem kantořila, tak jsem se

sem vodila děti a to bylo nejkrásnější. Tady klacíčkem jsme kreslili do písku a bylo to lepší než se posadit někde na sídlišti.“ (respondent č. 5, Marie, 70 let)

„...mám to tam ráda a občas tak taky chodíme běhat a chodíme tam s pejskem...“ (respondent č. 9, Nikola, 21 let)

Když byli respondenti dotazováni na to, zda mají o PPNP bližší informace, odpovědi se různily. Někteří měly prostor velice dobře prostudovaný, jiní se sem vyloženě chodí rekreovat a více se o lokalitu nezajímají a nemají povědomí o tom, jak je zmiňovaný prostor důležitý a jedinečný.

„No tak je to lokalita vzácná vlastně na výskyt hmyzu, myslím si, že možná nějakých vážek, šídel a obojživelníků. Tak teďka přemýšlím.. přírodní památka? rezervace?... Přírodní památka. A obojživelníci, proto je tady fůra těch tůní. No a jak se vlastně udržuje, v podstatě nic nenamítám, jenom si třeba s manželem říkali, že jsme tady občas viděli olejové skvrny. A otázka teda jako jestli to potom zase trochu může ublížit teda těm obojživelníkům, nebo jestli to nevádí. Ale myslím, že když tady byla vojenská technika denodenně, tak tu docházelo k únikům, tak nevím, jak tu ta příroda fungovala.“ (respondent č. 4, Jana, 36 let)

„Noo já znám jenom zastávku trolejbusu Plachta, tam je takovej malej rybníček.“ (respondent č. 3, Karel, 79 let)

Plánovaná výstavba nové městské čtvrti vyvolala z velké většiny negativní postoje obyvatel města. Ne všichni obyvatelé byli seznámeni s momentální situací, kdy se v bezprostřední blízkosti PPNP má v roce 2016 začít stavět nová městská čtvrť s názvem Residence Na Plachtě. Těmto respondentům bylo podáno vysvětlení ohledně nastalých okolností, aby se k této problematice mohli následovně vyjádřit.

Dotazovaní povětšinou nechápou, z jakých důvodů by v prostorách, kde se dnes nachází opuštěný sklad firmy Petrof, měla vzniknout nová bytová zástavba, když je ve městě spousta jiných míst, která by pro tyto účely byla vhodná. Navíc se respondenti obávají toho, aby nebyl narušen přírodní chod v PPNP, což je samozřejmě velkým otazníkem.

„To by se mně rozhodně nelíbilo. Proč by se tady stavěli nová bytovky? Já bydlím ve starým domě relativně a tam je takových prázdných bytů všude.“ (respondent č. 3, Karel, 79 let)

Někteří dokonce namítají, že stavět není třeba vůbec, jelikož v centru města se nachází spousta neudržovaných a opuštěných bytů, které by bylo možné zrekonstruovat a následně nabídnout k prodeji. Nicméně se taky objevily názory, které zohledňují to, že lidé vyhledávají místa v blízkosti přírodních ploch, jenže jim nedochází, že neustálé rozšiřování bytové zástavby v těchto prostorách musí mít někde konec, jinak zde žádné zelené plochy nezbudou.

„...je tady spousta budov, který jsou prostě třeba i neobydlený. A některý jsou i v centru Hradce a myslím si, že ti mladí by radši šli do toho centra...“ (respondent č. 9, Nikola, 21 let)

Naopak zde byl i názor, který neodmítá výstavbu nové čtvrti, ale pouze pod podmínkou, že by práce spojené s touto aktivitou nijak nezasáhly lokalitu PPNP, což je stále velkým otazníkem a není zde nouze o obavy, že odpověď na tuto otázku se dozvíme až ve chvíli, kdy všechny práce spojené s výstavbou nových bytů započnou. Momentální zprávy hovoří o tom, že by se stavba neměla jinak dotknout PPNP, ale tím si budeme jisti, až bude vše hotové.

„Pokud se nebude zasahovat do té chráněný rezervace, nikde se to nebude roztahovat do lesa, tak mi to nevadí, ale pokud by to mělo zrušit část toho chráněného území, tak by mi to vadilo.“ (respondent č. 8, Lenka, 44 let)

Snaží/li se obyvatelé přilehlých městských částí ovlivnit momentální/předchozí situaci týkající se Plachty?

Organizace Jaro Jaroměř, která má na starosti PPNP pořádá akce, do kterých se obyvatelé mohou během roku zapojit. Nicméně propagace těchto akcí je značně omezená, a proto spousta respondentů vůbec neměla tušení, že se něco takového hned pod jejich okny děje. Otázka týkající se účasti na brigádách v PPNP zaskočila většinu dotazovaných, našli se pouze 3 respondenti, kteří o této akci slyšeli, nebo se jí dokonce zúčastnili.

„No spíš jenom těch brigád, ty byly od toho, aby se odstranila ostřice.“ (respondent č. 7, Josef, 41 let)

„Docela se mi i líbí ty společné brigády, i my jsme se chtěli zúčastnit, ale teď je to trošku náročnější, když máme malé děti.“ (respondent č. 4, Jana, 36 let)

Další akcí, které se pro Plachtu snaží zorganizovat její ochránci, jsou petice, které slouží ke sběru podpisů za účelem zachování lokality v původním stavu. Během několika desítek let prošlo území mnoha změnami, což někteří obyvatelé města postřehli, spíše si ale situaci nechali vysvětlovat výzkumníkem. S podepisováním petice za záchranu PPNP to bylo u dotazovaných půl na půl, někteří se k ní dostali, jiní o ní vůbec neslyšeli. Nicméně ti, kteří dostali tuto petici do rukou, ji bez váhání podepsali a přispěli tak k její záchraně.

„Petici nějakou jsem podepisovala a mám pocit...“ (respondent č. 2, Michaela, 40 let)

„Tak petice se ke mně vůbec nedostala, jinak bych ji totiž rád podepsal.“ (respondent č. 10, Jan, 23 let)

„No tak to se ke mě dostalo a samozřejmě jsem ji i podepsala.“ (respondent č. 9, Nikola, 21 let)

Problém nastává právě tehdy, kdy určitá část obyvatel města vůbec nedostane šanci, se k něčemu takovému vyjádřit, což se dá připsat nejspíše samotné organizaci, která má Plachtu na starost.

„...spousta lidí jakoby k tomu ani nemá přístup, takže si myslím, že kdyby to někde vyvěsili, už třeba jenom na tu Plachtu, nebo někde jak jsou takové ty tabule, kde jsou různé reklamy a tak, tak si myslím, že by se připojilo mnohem víc lidí.“ (respondent č. 9, Nikola, 21 let)

Chystá se Magistrát města v novém územním plánu prosadit návrh na záchranu PPNP?

Z rozhovoru a následného písemného vyjádření pracovnice odboru hlavního architekta vyšlo najevo, že v současném územním plánu města Hradec Králové sice stále je třetí část PPNP vedena jako zastavitelná plocha, nicméně je současně prohlášena jako přírodní památka, tudíž je proti zástavbě chráněna. V roce 2010, kdy byl současný územní plán vytvořen, měla zmiňovaná oblast pouze dvě části. Třetí část, o kterou se momentálně vedou spory, ještě neexistovala a prostor, na kterém se dnes nachází, sloužil jako ochranné pásmo. V průběhu let se ale rostlinstvo i živočišstvo rozšířilo i do tzv. ochranného pásma, což vedlo ke snahám rozšířit PPNP

1 a 2 o další část. V novém územním plánu, který by se měl odsouhlasit v létě letošního roku, už by PPNP měla vystupovat jako celek třech celistvých území a žádná část nebude opatřena názvem: zastavitelná plocha.

„Nad přírodní památkou dnes nevisí žádná hrozba zalití betonem, ochranu její plochy zajistí dodržování regulativu územního plánu. Nejsou nutná žádná speciální opatření. Vnější celistvost plochy jako plochy přírodní bude zajištěna, mnohem náročnější bude zajistit skutečnou ochranu předmětných ploch uvnitř území ve smyslu rozsahu potřebné péče.“ (expert č. 2)

„Celá plocha Přírodní památky Na Plachtě je do budoucna vymezena jako plocha nezastavitelná. Město podporuje přiměřený rozsah opatření dle plánu péče, tak aby plochy přírodní památky tvořily zázemí nejen pro chráněné živočichy a rostliny, ale byly i krajinářsky cenným územím ležícím v urbanizovaném prostředí.“ (expert č. 2)

Zohledňuje město ve svých rozhodnutích názory obyvatel?

Respondentka hovoří o tom, že obyvatelé města mají přístup de facto ke všem informacím a budoucím rozhodnutím, které Magistrát města plánuje prosadit. K těmto informacím se obyvatelé mohou dostat prostřednictvím tisku, internetu, účasti při zasedání zastupitelstva či prostřednictvím Komise místní samosprávy. Tímto prohlášením tak doplňuje i krajinného ekologa a konkrétně v tom, že obyvatelé mají možnost se k informacím dostat zavčasu, ale bohužel občanská iniciativa není na takové úrovni, jaké by si zasloužovala, a proto o práci Magistrátu má povědomí jen velice malé procento obyvatel města.

„Informace pro obyvatele probíhají prostřednictvím pravidelného týdeníku Radnice, který všem distribuován zdarma, dále na webových stránkách, můžou se účastnit zasedání zastupitelstva města. Na informovanosti v jednotlivých částech města má značný podíl práce Komise místní samosprávy, prostřednictvím které také můžou prosazovat své požadavky vůči městu.“ (expert č. 2)

„Při tvorbě územního plánu jsou názory a podněty obyvatel města součástí procesu zpracování a vyhodnocení jednotlivých fází. Při zpracování konceptu měli obyvatelé možnost podávat podněty k zapracování, probíhala prezentace konceptu a

besedy. Po veřejném projednání konceptu měla veřejnost možnost podávat připomínky a námitky ke konceptu, které budou v rámci návrhu vypořádány.“ (expert č. 2)

Pohled experta č. 1 na situaci zeleně a PPNP v Hradci Králové

Krajinný ekolog, zastupitel města a člen neziskové organizace, která se stará o PPNP během sběru odpovídal na velice podobné otázky, jako obyvatelé města Hradec Králové. Jakožto osoba, která má jisté kompetence v chodu města, mohl odpovídat na otázky z poněkud jiného úhlu pohledu než předchozí respondenti. K dotazu, který zjišťoval, jaké má jako zastupitel města možnosti ovlivnit jeho chod, se vyjádřil se značným nadšením, jelikož jeho pravomoc během let strávených na Magistrátu města významně vzrostla. Jeho snaha, společně s kolegy ze stejné strany, je zasáhnout a ovlivnit vývoj současného i nového územního plánu města Hradec Králové a to co možná nejvíce ve prospěch přírody.

„...v rámci projednávání různých záměrů se snažím o to, aby byly respektovány zájmy životního prostředí, to znamená nejenom jakoby ochrany přírody, ale i životního prostředí v širším slova smyslu. Vnímáno i ke vztahu k obyvatelům města.“ (expert č. 1)

Svou nespokojenost respondent vyjádřil v souvislosti s informovaností obyvatel a organizacemi místní samosprávy ze strany města. Domnívá se, že v tomto ohledu město velice zaostává a situace by se měla řešit. Zároveň taky dodává, že strana, ve které je členem, je tvořena převážně nezávislými kandidáty, kteří se vyčlenili z různých občanských iniciativ kvůli tomu, aby se jisté věci změnily a město začalo více komunikovat se svými obyvateli. Naopak si pochvaluje práci vedení v souvislosti projednávání územního plánování.

„...Kde si myslím, že má město velké rezervy, tak je určitě lepší komunikace s organizacema místní samosprávy...“ (expert č. 1)

Současný územní plán označuje expert jako velice nešťastný a díky němu se také nedaří zastavovat určité projekty, které svým průběhem zabírají a ničí zelené plochy ve městě a jeho nejbližším okolí. Ačkoli se snaží některé akce zastavit nebo alespoň zmírnit, územní plán mu to bohužel příliš neusnadňuje. Jeho akce jsou

vedeny nejen jeho osobním postojem a názorem, ale i potřebami obyvatel města, které jsou dle jeho názoru směřovány k zachování příměstských přírodních ploch. Nicméně také druhým dechem dodává, že angažovanost obyvatel je na velice špatné úrovni a jejich snahy o nějaké změny nepřichází včas.

„Já si myslím, že obyvatelé města jednoznačně chtějí ve svém okolí zeleň, problém je trošku ten, že těm obyvatelům města chybí nějaká občanská iniciativa, že hodně těch, třeba odpor proti zástavbě, odpor proti kácení vznikne, až když začne být realizován ten konkrétní záměr...“ (expert č. 1)

Negativní postoj zaujímá zastupitel i k otázce, která zjišťuje, jak se mu jeví práce města v ohledu na údržbu městských parků, pouliční nebo meziblokové zeleně. Dle jeho názoru má pravomoc v rukou špatný orgán a tím jsou technické služby. Ty nemají žádné odborné znalosti, které by je opravňovaly k údržbě podobných záležitostí, jelikož jejich akce jsou vedeny vlastním úsudkem a neberou ohledy na to, zda je určitý strom opravdu potřeba pokácet, nebo nikoli. Závěrem také dodává, že je třeba nejen změny přístupu města, ale aby se bral ohled i na obyvatele města, kteří mohou mít k zeleni jistý citový vztah a všechny budoucí akce podobného ražení by se měly velice vážně prodiskutovat se všemi, kterých se to týká.

„...Chceme, aby tady vznikl odborný plán péče o městskou zeleň, na čemž se pracuje a chceme, aby existoval nějaký odborný dokument, na základě kterého se rozhoduje a na základě kterého se plánuje údržba té zeleně...“ (expert č. 1)

„...Ten ideální, ale náročnější postup je ten, že se ty zásahy projednají na komisi místní samosprávy, upozorní se na to veřejnost nějakým způsobem a tímhle tím směrem si myslím, bysme měli jít...“ (expert č. 1)

V dnešní době je krajinný ekolog členem organizace Jaro Jaroměř, která se stará o přírodní památku Na Plachtě. Respondent se o tuto lokalitu začal zajímat již ve velice útlém věku, kdy sem chodil jako žák základní školy. Postupem času si k místu vytvořil silný citový vztah a stal se tak bojovníkem za jeho záchranu, jelikož PPNP je pod nikde nekončící hrozbou zastavění bytovými komplexy či jinými komerčními budovami. Svou práci v zastupitelstvu tedy nesměřuje jen k záchraně a obnově zeleně ve městě, ale také se velmi aktivně snaží prosadit změny v územním plánu, které jsou momentálně pro část území PPNP 3 velice nepříznivé. Zbylé dvě části lokality by v současné době měly být zaopatřeny jak názvem „přírodní

památkou“ tak i statusem nezastavitelné plochy. Tyto dva důležité fakty jsou potřeba k tomu, aby v lokalitě nemohla vzniknout žádná betonová zástavba. Bohužel, třetí část PPNP je sice označena názvem „přírodní památka“ (k čemuž došlo teprve v roce 2013), nicméně v současném územním plánu je stále vedena pod hlavičkou zastavitelné plochy, z čehož vyplývá, že její osud je do budoucna v ohrožení. Samotná cesta vedoucí k vyhlášení lokality přírodní památkou byla velmi trnitá, jelikož se do ní museli zapojit i obyvatelé města.

„...Takže tam je republikově možná unikátní situace, že jsou to zastavitelné pozemky v podstatě, ale jsou chráněny jako PPNP3, takže to je to, co se podařilo. A je to především zásluha té občanské iniciativy, částečně i naší politický, já nechci říkat, že je to jenom naše zásluha, ale je to i zásluha občanské iniciativy, protože tam vznikla největší petice v HK, kterou podepsalo 14 500 obyvatel a na rozdíl od řady jiných petic, tak tohle byli především Hradečáci, kdo to podepsal.“ (expert č. 1)

Názor na postoj města k PPNP má expert naprosto ujasněný. Nedokáže pochopit, proč se město neustále snaží Plachtu „zalít betonem“, když je to jedno z nejunikátnějších územních celků v ČR. Navíc je to prostor, který se nachází v bezprostřední blízkosti bytové zástavby a už jen tento fakt ho činí výjimečným. Mimo jiné také zmiňuje, jaké problémy se dotkly PPNP za dob socialismu a o co všechno jsme dnes ochuzeni díky nešetrnému zacházení s tímto prostorem.

„No já myslím, že je to naprostá ostuda jako ten přístup města, ten oficiální je k dnešní době prostě ostudný, protože PPNP je naprosto unikátní záležitost, kdy se v tom území před panelákovými sídlišti, obrovskými, neskutečnými přejdete rušnou silnici Holickou Na Brně a jste v divoký úžasný přírodě, jako fakt bohatý. Jedno nejbohatší území druhově v České republice a je to úplně nepopíratejnej poklad přírodní, kterej už v minulosti za socialismu v 80. letech dostal neskutečně zabrat...“ (expert č. 1)

K aktuální problematice, která se týká výstavby nové městské čtvrti Rezidence Na Plachtě, se zastupitel vyjadřuje celkem neutrálně. Ve své pozici, bohužel nemá dostatečnou moc, aby výstavbě zabránil, ale na druhou stranu tvrdí, že bytový komplex by neměl mít žádné fatální následky, které by mohly nějak významně ohrozit PPNP. To je zapříčiněno hlavně faktem, že území, na kterém má sídliště vyrůst, bylo již před lety degradováno stavbou skladů dřeva, který tehdy

spravoval Petrof, a které jsou dnes zcela opuštěné a nepoužívané. Jisté narušení přírodního rázu krajiny touto akcí ale expert připouští:

„...My jsme se snažili, aby to nenarušilo vodní režim, což je teda splněný, ale samozřejmě každá přibližující se zástavba má negativní vlivy na svoje okolí, na ochuzování toho okolního území. Já se tam nejvíc bojím třeba světla, má to dopad na hmyz a tam vznikne mnohem větší světelný znečištění tý PP, takže třeba tenhle vliv tam bude...“ (expert č. 1)

K otázce, o co přesně se snaží krajinný ekolog ve společnosti sdružení Jaro Jaroměř, se vyjádřil následovně:

„...Úplně nejzásadnější věc je ta, aby to území nebylo zastavěný. Aby se definitivně v územním plánu změnil ty pozemky na přírodní zeleň a takovou dílčí snahou je to, aby byla vyřešená ta územní ochrana, aby tam vznikla ta evropsky významná lokalita...“ (expert č. 1)

Závěr

Bakalářská práce s názvem „Městská zeleň a potřeby obyvatel města Hradec Králové“ měla za cíl zjistit, jaký mají obyvatelé a Magistrát města postoj k lokalitě přírodní památky Na Plachtě a jaké mají obyvatelé města potřeby a zájmy v pohledu na městskou zeleň.

Ve výsledcích byly zahrnuty veškeré odpovědi respondentů reagujících na výzkumné otázky, které byly stanoveny v počátečních fázích práce. Tímto bylo dosaženo cíle bakalářské práce a byly získány odpovědi na veškeré výzkumné otázky. Z šetření vyplynulo, že postoj k lokalitě PPNP ze strany obyvatel je velice kladný a tento prostor velice často využívají k nejrůznějším aktivitám od sportů až po odpočinek. Jejich participace a informovanost o zmiňované lokalitě již není tak dostačující, jak by se zprvu mohlo zdát, jelikož více než polovina respondentů nebyla schopna odpovědět na otázky, kterými by mohli popsat minulou, současnou či budoucí situaci PPNP a ještě menší podíl dotazovaných se někdy zúčastnil úklidových akcí, které se na území provádějí. V tomto ohledu ale vidím větší problém než v aktivitě obyvatel v tom, že organizace Jaro Jaroměř nedostatečně prezentuje, zve a informuje veřejnost o plánovaných akcích, o kterých se zmiňuje pouze na svých webových stránkách, což nepovažuji za dostačující. Nabízí se zde řešení očividného problému a to tím, že by se vytvořila jistá forma reklamy k těmto akcím, která by byla pro obyvatele města dostupnější, ať už je to článek v místních novinách nebo vývěska na úřední desce. Další diskuzi poté vyvolává budoucí výstavba městské čtvrti Residence Na Plachtě, která svým rozsahem sice do PPNP nezasahuje, nicméně se bude nacházet v jejím nejbližším okolí, což se obyvatelům města spíše nezamlouvá, než by s tím souhlasili. Mezi obyvateli se objevila petice postihující zmiňovanou tematiku, ale z odpovědí pracovnice Magistrátu města vyšlo najevo, že se stavba uskuteční a pravděpodobně tomu nic nezabrání.

Dále bylo zajímavé porovnat odpovědi týkající se jak PPNP, tak městské zeleně, které byly získány od krajinného ekologa a pracovnice odboru hlavního architekta, přičemž se jejich názory a tvrzení značně lišily. Otázka mapující postoj města k PPNP vyvolala u krajinného ekologa značné rozčilení, ve kterém dával důrazně najevo, jak je s postojem města extrémně nespokojen a nechápe, kde se stala chyba, a proč je dnes území PPNP stále vedeno jako zastavitelná plocha, kterou

vlastní developeři. Na stejnou otázku se mi dostalo naprosto odlišné odpovědi od pracovnice Magistrátu města, která naopak působila až téměř uraženým dojmem, jelikož situaci PPNP 3 vyhodnotila ve zcela jiném světle a úhlu pohledu. Stejným způsobem by se daly zhodnotit i další otázky, které byly kladené oběma zmiňovaným respondentům, přičemž se jejich názory, pocity a následné odpovědi diametrálně lišily.

Z toho vyplývá, že pokud by se o podobnou věc zajímal řadový obyvatel města, nejspíše by se mu dostalo rozdílných názorů odvíjejících se od toho, na koho by své dotazy kladl. Zde by bylo užitečné provést další výzkum, ve kterém by se komparovaly zájmy města a ekologů a bylo by zjištěno, zda si ekologové současnou situaci vykládají příliš pesimisticky, nebo zda se město snaží obyvatele i ekology „oklamat“ jistým tvrzením, přičemž by se pravda pohybovala v jiných rovinách, anebo jestli jsou zájmy obou stran podobné, jen je předsudky a podezření rozdělují na dvě proti sobě soupeřící strany.

Výsledky práce také potvrdily předpokládané postoje, spokojenost a potřeby obyvatel města Hradec Králové s důrazem na městskou zeleň, kdy všichni dotazovaní respondenti uvedli, že příroda pro ně znamená v životě mnoho, a že oceňují práci města v těchto ohledech. Negativní dopady na obyvatelstvo má pouze fakt, který zahrnuje problém ústupu městské zeleně na úkor bytových ploch, obchodních domů či parkovacích míst. Nicméně většina respondentů tento fakt zhodnotila z obecného pohledu a závěrem dodává, že Hradec Králové patří k těm městům, kterých se podobný problém nedotýká ve velkém měřítku, ale zároveň také navrhuje jistá řešení očividného problému, jako je oprava starších bytových komplexů nebo pozastavení rozšiřování obchodních center, kterých je dle jejich názoru v Hradci Králové dostatečný počet.

Odpovědi respondentů se také shodují s tvrzeními prezentovanými v kapitole stavu dosavadního poznání, kdy např. potvrzují, že péče o městskou zeleň a její zastoupení v jejich místě bydliště je pro ně důležité nejen z pohledu fyziologického, ale i psychického, jak tvrdí Jiří Novotný [1958].

V budoucnosti by bylo příhodné věnovat se problémům s městskou zelení i nadále, jelikož její význam je pro obyvatele všech měst naprosto nepostradatelný. V souvislosti s Hradcem Králové se dá říci, že je to zelené město se spokojenými

obyvateli, ale Hradec je v tomto ohledu dost výjimečný. Mohlo by se využít podobných sociologických šetření i v jiných oblastech České republiky, zvláště pak např. v místech, kde za dob socialismu probíhala převážně těžba surovinového bohatství země a dnes v těchto končinách lidé postrádají přirozenou zeleň, která by jejich životy jistě obohatila. Tato šetření by pak mohla apelovat na změny územního plánování daných měst, které by v budoucnu mohly zahrnovat více veřejných zelených ploch a méně prostoru zabranému továrnami a bytovými komplexy.

Literatura

- Disman, M. 2002. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum.
- Dohnal, V., P. Černý. 2005. *Stát, obec, kraj a občan při ochraně životního prostředí*. Praha: Ministerstvo životního prostředí.
- Duffková, Jana. 2007. *Sociologie životního stylu*. Praha: Policejní akademie České republiky.
- Dušek, K. 1977. *Význam a funkce přírodních prvků ve městech*. Praha: Ústředí vědeckotechnických a ekonomických informací.
- Hendl, J. 2008. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.
- Heřmanová, E. 2012. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Hodasová, J. 2011. „Plachta 3 přírodní památkou? Město to může stát miliony.“ *Hradecký deník* 20 (151): 3.
- Hyřha, M., P. Koubek, P. Kunce, a kol. 2007. *Stromy v krajině a ve městě, jejich význam a ochrana*. České Budějovice: Protisk.
- Jančářová, I. 2002. *Účast veřejnosti při ochraně životního prostředí*. Brno: Masarykova Univerzita.
- Kantková, D. 2009. *Preference a požadavky obyvatel města na vzhled městské zeleně*. Brno. Masarykova univerzita v Brně, Filozofická fakulta, Katedra environmentální studií. Bakalářská práce.
- Keller, J. 1993. *Až na dno blahobytu*. Praha: EarthSave.
- Kupka, J. 2006. *Zeleň v historii města*. Praha: Nakladatelství České vysoké učení technické.
- Low, S., S. Sheld, D. Taplin. 2005. *Rethinking urban parks public space and cultural diversity*. USA: University of Texas.
- Machovec, J., J. Machovec. 2005. „Sadovník a krajinář v průsečíku profesních střetů.“ Pp. 7-19 in *Životní prostředí a veřejná zeleň ve městech a obcích*. Klatovy: Nová tiskárna Pelhřimov.

Mikát, M. 2004. *Přírodní památka Na Plachtě: průvodce naučnou stezkou*. Hradec Králové: Olga Čermáková.

Novotný, J. 1958. *Zeleň ve městě*. Praha: Státní nakladatelství technické literatury.

Reichholf, J. 1999. *Životní prostředí, ekologie lidských sídel*. Praha: Ikar.

Sojková, E., T. Hrubá. 2005. „Veřejná zeleň malých měst.“ Pp. 37-41 in *Životní prostředí a veřejná zeleň ve městech a obcích*. Klatovy: Nová tiskárna Pelhřimov.

Supuka, J., a kol. 1991. *Ekologické principy tvorby a ochrany zelene*. Bratislava: Veda, Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

Vojáček, K. 1990. *Vliv stavební činnosti na životní prostředí*. Praha: Zemědělské nakladatelství.

Elektronické zdroje

Pruška, Jan. 2014. „V Hradci vyroste nová čtvrť. Lidé se ovšem bojí hluku.“ *Hradecký deník*. [online] [cit. 12. 2. 2015]. Dostupné z: http://hradecky.denik.cz/zpravy_region/v-hradci-vyroste-nova-ctvrt-lide-se-ovsem-boji-hluku-20141030.html

Záleský, Petr. 2014. „Stromy v Hradci jsou na odpis. Desítky už padly, stovkám kácení hrozí.“ *iDnes - Hradecký kraj*. [Online] [cit. 13. 2. 2015]. Dostupné z: http://hradec.idnes.cz/kaceni-stromu-v-hradci-kralove-de8-/hradec-zpravy.aspx?c=A140128_2027311_hradec-zpravy_tuu

Národní síť zdravých měst ČR. 2015. „Přehled členských municipalit – mapa.“ *Národní síť zdravých měst ČR*. [online] [cit. 14. 4. 2015]. Dostupné z: <http://nszm.cz/index.shtml?apc=r2087231t>

Vítek, Miloš. 2012. „A.2.3 Koncept uspořádání krajiny – přehledová mapa – varianta 1.“ *Oficiální stránky statutárního města Hradec Králové*. [Online] [cit. 23. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/file/5112>

Seznam příloh

Scénáře k rozhovorům	1
Scénář rozhovoru pro obyvatele města Hradec Králové	1
Scénář rozhovoru pro krajinného ekologa	2
Scénář rozhovoru pro pracovníci Magistrátu města HK	3
Kódovací systém	4
Okódovaný rozhovor s respondentem č. 4, Jana, 36 let	6
Přepis rozhovoru s krajinným ekologem	13
Obrázky	23

Scénáře k rozhovorům

Scénář rozhovoru pro obyvatele města Hradec Králové

1. Pohlaví/Věk/dosažené vzdělání/Městská část/přibližný počet hodin volného času týdně
2. Nacházíme se v Malšovicích/Moravském Předměstí/Novém Hradci Králové. Proč v této lokalitě bydlíte, vybral/a jste si ji z nějakého určitého důvodu? Máte k vašemu bydlišti nějaký citový vztah?
3. Jak dlouho zde bydlíte? Za jakých podmínek byste se odstěhoval/a?
4. Slovo příroda zahrnuje obrovské množství věcí/faktů. Jaký je váš vztah k přírodě obecně?
5. Ve městech se setkáváme s různými projevy přírody, ať už přirozenými nebo uměle vytvořenými. Jak si představujete ideální zelenou plochu ve městě?
6. V HK je mnoho příležitostí, jak se dostat k zeleným plochám. Jste spokojen/a se zastoupením zelených ploch v místě vašeho bydliště? Navštěvujete někdy parky/lesy? A pokud ano, kam chodíte nejčastěji a jak jste spokojeni s jejich podobou? Vyhovuje vám např. kvalita a hustota cest, četnost laviček, kvalita dětských hřišť nebo zastoupení zeleně v těchto oblastech?
7. Spousta lidí má ráda určitá přírodní území z různých důvodů, například tam hledají inspiraci nebo na toto místo mají vzpomínky. Za jakým účelem chodíte do parků/lesů vy? (místo, kde můžu být sám; pozorování přírody; setkávání s přáteli/rodinou; inspirace; potkávání nových lidí)
8. Dostupnost parků a přírodních může být různá, jak z hlediska časového, tak terénního. Jakou vzdálenost jste ochotni jet/jít do parku/lesa na louku či jiné?
9. Setkáváte se někdy s negativními projevy návštěv obyvatel v lese, parku jako třeba vandalismus, záměrné poškozování přírodních prvků nebo znečištění odpadky? Pokud ano, proč si myslíte, že se to děje? Máte dojem, že by město mělo zasáhnout v boji proti těmto jevům?
10. Myslíte si, že by se město mělo více zaměřit na rozšiřování zeleně ve vašem okolí?
11. Nacházíme se v těsné blízkosti části města HK a to konkrétně u Plachty. Znáte lokalitu přírodní památky Na Plachtě a víte o ni něco konkrétního?
12. Když máte chvíli volného času, jakým aktivitám ji věnujete? Chodíte například do míst zasahující právě do této lokality?
13. (POKUD ODPOVÍ NA PŘEDCHOZÍ OTÁZKU KLADNĚ) Jaký máte k této lokalitě vztah? Spousta lidí se sem chodí odreagovat, pozorovat přírodu nebo venčit psy, jak je tomu u vás?
14. Plachta je momentálně v situaci, kdy město plánuje na jejím okraji vystavět novou městskou část jménem Residence Na Plachtě. Máte nějaké informace o právě nastalé situaci? Jaký máte názor na to, že zde proběhne tato akce, která velmi pravděpodobně zasáhne i do přirozeného chodu přírodní památky?
15. Účastnil/a jste se někdy akcí pořádaných v této lokalitě, jako jsou např. brigády nebo petiční akce?

Scénář rozhovoru pro krajinného ekologa, člena občanského sdružení Jaro Jaroměř a zastupitele města Hradec Králové

1. Několikrát jste byl zvolen jako zástupce strany zelených do městského zastupitelstva. Ve vašem volební kampani tvrdíte, že máte zájem o regulaci, cituji, Hloupého rozlézání města do krajiny. Jaké máte plány ohledně ochrany přírody v HK a myslíte si, že Vaše představy budou někdy v budoucnu realizované?
2. HK je statisícové město a pro jeho obyvatele je zdravé životní prostředí zcela jistě velice důležitou složkou jejich životů. Jsou vaše plány a představy vedeny právě tímto faktem?
3. Ráda bych se vás zeptala, zda vidíte v budoucnu nějaké řešení v otázce neustálého ústupu zeleně ve městě na úkor parkovacích ploch, bytů, nákupních center apod. Myslíte si, že obyvatelé města více ocení tyto projekty nebo by raději dali přednost např. novému parku?
4. Jak jste spokojen s údržbou současných zelených ploch v HK? A nemám na mysli jen sady a parky, ale i meziblokovou zeleň nebo náletové dřeviny kolem silnic apod. Máte dojem, že by město mělo věnovat více svého času a rozpočtu na úpravu a zkrášlování těchto míst?
5. Jako ekolog máte jistě kladný vztah k přírodě jako takové. Využíváte svůj volný čas např. k procházkám nebo obyčejnému odpočinku v obklopení hradecké zeleně?
6. Ve vaší předvolební kampani jsem se dočetla, že se snažíte o změnu územního plánu PPNP, což nakonec vedlo úspěšnému konci. Jak dlouho se věnujete organizačním akcím týkající se PPNP?
7. Na oficiálních stránkách PPNP jsem jako kontakt onoho sdružení našla právě vás. Jaký máte osobní vztah k této lokalitě?
8. Ještě před dvěma lety byla existence Plachty velice nejistá vzhledem k tomu, že pozemek, na kterém se rozkládá, byl evidován jako stavební parcela a vedly se debaty o tom, jak tento fakt změnit, což se povedlo až v červenci 2014. Jaký máte názor na postoj města k lokalitě?
9. V Hradeckém deníku jsem se dočetla, že se v bezprostřední blízkosti PPNP chystá výstavba nové městské čtvrti Rezidence Na Plachtě. Jak se k této situaci stavíte, máte na to osobní názor?
10. (POKUD ODPOVÍ KLADNĚ NA PŘEDCHOZÍ OTÁZKU) Budete se snažit nějak zabránit uskutečnění plánovaných akcí, pokud by měly ohrožovat přirozený chod rostlinstva a živočichů vyskytujících se v PP? Jak?
11. Plachta se rozkládá mezi několika městskými částmi HK, jako jsou Malšovice nebo Moravské Předměstí. Jak důležitá vám PPNP přijde z pohledu občanů přilehlých částí, a z pohledu obyvatele města jako takového?
12. O co přesně se vaše sdružení ve spolupráci s neziskovými organizacemi snaží v otázce ochrany této lokality?

Scénář rozhovoru pro pracovníci Magistrátu města Hradec Králové v odboru hlavního architekta

1. Jak dlouho se věnujete práci v rámci odboru hlavního architekta?
2. Za tu dobu, co zde pracujete, všiml/a jste si nějakých zásadních změn, které by se týkaly zeleně ve městě HK? Mám na mysli něco ve smyslu rapidního kácení stromů, zastavění velké zelené plochy nebo naopak výstavba či renovace parku.
3. Víte, jaké má město kompetence, které se týkají zástavby zelených ploch ve městě?
4. Jak jsem si určitě nejen já všimla, v posledních letech vyrostlo v HK několik obchodních domů a sídlišť na úkor právě zelených ploch. Vidíte v budoucnu nějaké řešení tohoto očividného problému?
5. Během loňského roku vznikla v HK velká kauza týkající se kácení stromů v povodí Labe a Orlice, máte k této události nějaké bližší informace popřípadě názor?
6. Jako člen/ka magistrátu máte jistě povědomí o tom, jakým způsobem se město stará o svou zeleň. Myslíte si, že péče o parky, lesy, sídelní a meziblokovou zeleň je ze strany města vyhovující jak pro zeleň, tak pro obyvatele, nebo máte dojem, že jsou zde jisté mezery, které by se daly zaplnit?
7. Jak jsem dozvěděla od jednoho člena zastupitelstva, chystá se nový územní plán. Můžete mi trochu přiblížit, jaké akce se chystají v souvislosti s městskou zelení?
8. Když se rozhoduje o podobných věcech, jako je právě územní plán, bere Magistrát v potaz názory a požadavky obyvatel města?
9. Myslíte si, že obyvatelé města mají dobrý přístup k informacím, které se týkají budoucích akcí města? Máte dojem, že mají možnost se k jistým věcem vyjádřit a popřípadě něco změnit?
10. Jaký postoj má Magistrát města k přírodní památce Na Plachtě (PPNP)?
11. Zajímalo by mě, proč se stále nedaří prohlásit celé území PPNP nezastavitelnou plochou. Je si město vědomo toho, že je tato lokalita naprosto unikátní na výskyt mnoha živočišných i rostlinných druhů, a že svými akcemi neustále ohrožuje přírodní ráz a chod této krajiny?
12. V Hradeckém deníku jsem se dočetla, že se v těsné blízkosti Plachy, chystá výstavba nové městské čtvrti. Co je na tom pravdy, a jaký to bude mít dopad na PPNP?
13. Vynakládá váš odbor nějakou snahu na to, aby se PPNP podařilo zachránit před hrozbou bytové zástavby nebo se naopak snaží Plachtu zalít betonem?
14. Jak se město postavilo k petici, která čítala více než 14 000 podpisů obyvatel města HK za záchranu PPNP? Bere Magistrát na vědomí to, že obyvatelé mají k této lokalitě osobní vztah a chtějí ji zachovat v původním stavu?

Kódovací systém

Bydliště

Důvod pobytu

Délka pobytu

10 let a více

Do 10 let

Do 5 let

Citový vztah

Důvod odstěhování se

Příroda

Vztah k přírodě

Ideální zelená plocha (ZP)

Volná příroda

Upravený park

Spokojenost se zastoupením ZP

Návštěvnost ZP

Plachta

Povodí řek

Jiráskovy/Šimkovy sady

Vybavenost ZP

Důvod návštěvy ZP

Relaxace

Procházky

Sport

Setkání s přáteli/rodinou

Obdivování přírody

Dostupnost ZP

Do 15 minut

Do 30 minut

30 minut a více

Vandalismus

Důvody vandalismu

Řešení vandalismu

Názor na údržbu ZP

Názor na eliminace ZP

Změny v HK v průběhu let

Přírodní památka Na Plachtě

Znalost PPNP

Volný čas v PPNP

Vztah k PPNP

Názor na Residenci Na Plachtě

PRO

PROTI

NEUTRÁLNÍ

Angažovanost

Petice

Brigády

Změny v PPNP

Okódovaný rozhovor s respondentem č. 4, Jana, 36 let

	1	Tazatel: Takže bydlíte tady v Hradci předpokládám
	2	Respondent č. 4: Ano
	3	Tazatel: Z jakýho důvodu jste si vybrala své místo bydliště? Máte k tomu nějaký citový vztah třeba?
..Důvod pobytu ..Citový vztah	4	Respondent č. 4: No narodil se tady manžel a máme tady babičku, takže zcela prozaicky jsme se vlastně rozhodli tady pro Hradec a tady o té části Hradce si speciálně myslíme, že je jedna z nejhezčích
	5	Tazatel: Hmm, takže tady někde?
	6	Respondent č. 4: Poblíž Plachty
	7	Tazatel: Poblíž Plachty? Takže Malšovice?
	8	Respondent č. 4: Ano Malšovice
	9	Tazatel: Malšovice, hmm. A jak dlouho tady asi zhruba bydlíte?
	10	Respondent č. 4: 9 let
..Do 10 let ..Délka pobytu Bydliště	11	Tazatel: Takže nějak kolem deseti. A za jakých podmínek byste se odsud odstěhovala? Vidíte nějakou možnou situaci, která by vás vyhnala tady z Hradce?
	12	Respondent č. 4: Mělo by se týkat té zeleně nebo tak obecně?
	13	Tazatel: Ne, tak obecně
..Důvod odstěhování se	14	Respondent č. 4: Tak kdyby to bylo hodně znečištěné město, tak předpokládám, že to by mě asi vyhnalo. Kdyby se tady měl rozrůst třeba průmysl, i když třeba ohledně klimatických podmínek je to tady veelku příznivé, takže zas by to asi nebyl takový problém
	15	Tazatel: Dobře tak teďka k tý přírodě. Takže v přírodě se setkáme se spoustou jevů a faktů, tady jak se můžeme podívat trávy plno, stromů plno. Jaký máte vztah k přírodě?
..Vztah k přírodě Příroda	16	Respondent č. 4: No velmi pozitivní. Studovala jsem i obor, který byl dost blízký k přírodě. Takže myslím si, že pozitivní, a proto jsme si to tady i vybrali a bydlíme rádi jako na kraji Hradce
..Citový vztah		

	17	Tazatel: Takže zde bydlíte účelově, v této lokalitě?
Bydliště ..Citový vztah	18	Respondent č. 4: Dá se to tak říct no, ten les vyhledáváme a zeleň teda hodně
	19	Tazatel: Hmm a když jdete takhle do města, tak se setkáte určitě s různými projevy přírody ať už přirozenými nebo uměle vytvořenými, jak si představujete ideální zelenou plochu pro město? Nebo pro vás konkrétně, kam byste se třeba vracela každý den?
..Upravený park ..Ideální zelená plocha	20	Respondent č. 4: No určitě by to byly nějaké rozsáhlejší parky
	21	Tazatel: Takže spíš park, nějakej upravenej než tohle
	22	Respondent č. 4: Pokud by to mělo být přímo někde ve městě, samozřejmě pokud je to na okraji lesa, tak preferuji volnou přírodu, ale pokud by to mělo být přímo ve městě, ta takové udržované parky, které by nebyly nebezpečné, tak to si myslím, že tam bych určitě chodila pravidelně
	23	Tazatel: A jste spokojená se zastoupením zelených ploch tady v Hradci?
	24	Respondent č. 4: Já si myslím, že ještě na Hradec to není vůbec špatné
Příroda	25	Tazatel: Takže jste spokojená?
..Spokojenost se	26	Respondent č. 4: Jsem spokojená
	27	Tazatel: Jsou i horší místa určitě
	28	Respondent č. 4: Určitě
	29	Tazatel: A navštěvujete často parky/lesy tady v Hradci? Kam chodíte nejčastěji?
..Návštěvnost ZP	30	Respondent č. 4: No teď jsem tady trošičku uvázaná doma, takže nejčastěji chodím právě sem na Plachtu. A chvíli jsme bydleli i v centru města, tak tam jsem preferovala Jiráskovi sady na břehu Orlice, tam je to pěkné
..Plachta ..Šimkovy/Jiráskovy	31	Tazatel: A vyhovuje například kvalita cest tady? Četnost laviček, nebo možnost pro děti nějakého vyžití?
..Vybavenost ZP	32	Respondent č. 4: Já myslím, že každým rokem se to zlepšuje i ta dětská hřiště. Možná, že tady v Malšovicích, tím jak narůstá kapacita bydlení, zvyšuje se počet domů, tak bych uvítala větší hřiště možná i někde poblíž tam co bydlíme, to by možná mohlo být lepší. Ale obecně si myslím, že ten

..Vybavenost ZP	○	trend je teďka docela dobrý
		33 Tazatel: A z jakýho důvodu chodíte takhle do přírody? Má to nějaký konkrétní účel? Třeba se vám vážou vzpomínky, nebo pro inspiraci?
..Důvod návštěvy ZP	○	34 Respondent č. 4: No teď je to hlavně teda s kočárkem na procházku, i se starší dcerou chodíme rády do přírody tady třeba k rybníčku, krmíme ryby. Neřekla bych, je to teďka spíše takové prozaické, abychom mohli společně trávit čas, takže procházka do přírody s rodinou
..Procházky	○	
..Setkání s	○	
		35 Tazatel: A přijde vám, že dostupnost těch zelených ploch, parků a tak je dostatečná? Nebo jak dlouho byste byla ochotná cestovat za nějakým vaším oblíbeným místem?
		36 Respondent č. 4: No tak tady to máme kousíček od domu, takže to je bezvadné. A cestovat? No nejlépe deset, patnáct minut no, pokud bych byla teda ve městě, aby byl 10 minut nějaký ten park
..Dostupnost ZP	○	37 Tazatel: Takže do těch patnácti minut
		38 Respondent č. 4: Do těch patnácti minut
..Do 15 minut Příroda	○	39 Tazatel: Pěšky?
		40 Respondent č. 4: Pěšky, ano
		41 Tazatel: Setkáváte se někdy třeba s negativními projevy takhle v přírodě? Někakým vandalismem, ničení stromů a podobně. Nebo poházenými odpadky?
		42 Respondent č. 4: Spíš teda ty poházení odpadky, to m tady docela, jako kolikrát i zaráží. Je pravda, že těch lidí je tady poměrně hodně. Spíš asi ty odpadky, jinak jako vyloženě nějaký ten vandalismus, možná ještě co jsme si teda všimli, tak jak jsou krytá ohniště v lese, tak tam to teda taky jako bývá docela zdemolované, co jsme si všimli, ale jako jinak nemám pocit, že je to tak hrozné
..Vandalismus	○	43 Tazatel: A myslíte si, že by s tím město mělo něco dělat? Třeba s těma odpadkama?
		44 Respondent č. 4: No možná, že kdyby se třeba, nevím jak se hodně zaměstnávají nějakí nezaměstnaní nebo někdo. Možná že by mohlo být více
..Důvod/řešení vandalismu	○	

..Důvod/řešení vandalismu	○	těch lidí, co by starali aspoň tady o ten úklid, i když to je asi na každým z nás, aby ten odpadek nevyhodil.
		45 Tazatel: Bohužel mentalita lidí je někdy...
		46 Respondent č. 4: Že tady je to asi nejhorší s těma odpadkama no
		47 Tazatel: Na jednu stranu je to takový, že tady není žádný odpadkový koš, když se tak podíváte okolo sebe
..Vandalismus	○	48 Respondent č. 4: No to je jedna věc, když si tu tašku někdo přinese nebo batoh, tak si to tam snad uklidí zpátky
		49 Tazatel: Já to chápu, ale spousta lidí by se na to mohla vymlouvat, že to tady není kam vyhodit
		50 Respondent č. 4: No, ale zase tady nejsme v parku, tady jsme ve volné přírodě no, tak jsou to městské lesy zase u těch krytých ohnišť nějaké odpadkové koše jsou. Jsou myslím i někde u Hradečnice no tak aspoň na těch místech, kde je nejvyšší výskyt lidí, aspoň nějaká snaha tam byla
Příroda	○	51 Tazatel: A jak se vám líbí, jak se město stará o městský parky? Myslíte si, že se starají dostatečně o údržbu?
		52 Respondent č. 4: No mám pocit, že nemůžu říct, že i tady třeba na hřišti co chodíme, tak nevím jestli jsou tam ohleduplní rodiče, že tam ty odpadky nevidíme nebo nějaké jiné znečištění
		53 Tazatel: Nemám teďka přímo na mysli odpadky, ale jestli se starají o sečení trávy, nebo o úklid větví apod
		54 Respondent č. 4: Myslím, že v rámci možností, nemůžu říct, že by...
..Spokojenost s údržbou ZP	○	55 Tazatel: Tak jako meziblokovou zeleň ...
		56 Respondent č. 4: Bylo to horší, ale teď bych řekla, že se to nějak zlepšilo
		57 Tazatel: Zlepšilo?
		58 Respondent č. 4: Zlepšuje se to, a nebo zase společenství vlastníků zmobilizovala a zase mi to nepřijde až tak špatný, že se utužily vztahy jakoby v rámci domu. Jako v tomhle jsem optimista, nemám pocit, že by to bylo tak špatný

<p>Příroda ..Pohled na eliminaci ZP</p>	<p>59</p>	<p>Tazatel: A myslíte si, že by město mělo rozšiřovat svoje zelené plochy? Protože už padlo několik prostorů, co takhle bylo zelenými plochami na úkor nějakých obchodních center apod., skladišť..</p>
	<p>60</p>	<p>Respondent č. 4: Tak to je, to je asi obecný problém si myslím, ale zase teda tady v Hradci vím, že vznikl ten nový park Skleněnka, že zase jakoby snaha je, snaha je obnovovat pokácené stromy. Zase do jaké míry by to mohlo být lepší asi nemůžu tak nějak dobře posoudit a myslím si, že to není tak špatné. Zase jsem optimista (smích)</p>
	<p>61</p>	<p>Tazatel: Tak teďka jsme na Plachtě, takže předpokládám, že to tady trochu znáte. Víte o tý Plachtě něco? Máte nějaký bližší informace, co se tady děje, co se tady vyskytuje?</p>
	<p>62</p>	<p>Respondent č. 4: No tak je to lokalita vzácná vlastně na výskyt hmyzu, myslím si, že možná nějakých vážek, šidel a obojživelníků. Tak teďka přemýšlím.. přírodní památka? rezervace?</p>
	<p>63</p>	<p>Tazatel: Přírodní památka to je</p>
<p>..Znalost PPNP</p>	<p>64</p>	<p>Respondent č. 4: Přírodní památka. A obojživelníci, proto je tady fůra těch tůní. No a jak se vlastně udržuje, v podstatě nic nenamítám, jenom si třeba s manželem říkali, že jsme tady občas viděli olejové skvrny. A otázka teda jako jestli to potom zase trochu může ublížit teda těm obojživelníkům, nebo jestli to nevadí. Ale myslím, že když tady byla vojenská technika denodenně, tak tu docházelo k únikům, tak nevím, jak tu ta příroda fungovala.</p>
<p>Plachta</p>	<p>65</p>	<p>Tazatel: To tady bylo dřív no a i teďka se to využívá ta vojenská technika</p>
<p>..Brigády</p>	<p>66</p>	<p>Respondent č. 4: Využívá no, to bylo na podzim nebo kdy. Docela se mi i líbí ty společné brigády, i my jsme se chtěli zúčastnit, ale teď je to trošku náročnější, když máme malé děti</p>
	<p>67</p>	<p>Tazatel: To mám taky v otázkách, jestli se někdy účastníte brigád, takže asi ne, když máte teďka...</p>
<p>..Angažovanost</p>	<p>68</p>	<p>Respondent č. 4: To asi ne, ale občas děláme, že vezmeme nějakou tašku a posbíráme odpadky, to se teda přiznám, když už teda se to nemůžu dívat. Ale přím jako jsem se neúčastnila.</p>
	<p>69</p>	<p>Tazatel: A třeba podepsání nějaký petice? Co se tady dělo dřív, že to hrozilo</p>

		zastavěním?
		70 Respondent č. 4: Teď přemýšlím, myslím si, že jsme podepisovali, ale ono už je to taky nějaký rok, co ta petice proběhla, to jsme podepisovali. No a my jsme tady vůbec podepisovali petici tady ohledně výstavby teda, že se...
..Petice		71 Tazatel: Hmm té nové residence Na Plachtě
		72 Respondent č. 4: Ano. Místo bývalého skladiště
..Angažovanost		73 Tazatel: Na to jsem se chtěla zeptat, vidíte jste informovanější skoro než já (smích)
		74 Respondent č. 4: No, to jsme jakoby nespokojení, tam jsme se k tomu nějakým způsobem vyjadřovali, že vlastně to sociální zázemí už je tady docela na hraně. To si myslím, že se zelení je to tady vcelku jakoby dobré, ale to zázemí je horší no
..Názor na RNP		
..PROTI		75 Tazatel: Chodíte sem na Plachtu často ve svém volném čase? Využíváte těchto prostor?
		76 Respondent č. 4: Já myslím, že jo
..Volný čas v PPNP		77 Tazatel: A máte nějaký osobní vztah k této lokalitě? Líbí se vám, vracíte se sem často a ráda?
Plachta		78 Respondent č. 4: Tak chodíme často a rádi no, ale nějak jako vyloženě... spíš s kočárkem. S kočárkem a když bych byla bez dětí, tak určitě bych si sem šla zaběhat nebo svižně se projít. Určitě bych to jako využívala
		79 Tazatel: A ještě se vás zeptám, jestli si všimla nějakých změn, který tady proběhly během let? Třeba na tý Plachtě?
..Vztah k PPNP		80 Respondent č. 4: No nevím jak se to organizuje, vždycky část se jakoby vykáčí, vím, že se to tady docela dynamicky mění. I vlastně co se týká množství a těch různých tůněk, takže ono se to tady mění docela rychle, ale jak jsou tady ty břízy, tak to dokážou jako rychle zarůst, takže ono je to tady pořád jakoby jiné. Během roku se to mění a potom záleží, jaká část je nějakým způsobem opečována. Ale že bych si všimla nějaké jiné změny
..Změny v PPNP		81 Tazatel: Jako třeba údržby nebo rozšíření
		82 Respondent č. 4: No tak to území se podle mě nerozšiřuje ne?

- 83 Tazatel: V průběhu let se rozšířilo, ono to původně... ono to má 3 části
Plachta
- 84 Respondent č. 4: No máto 3, ale já se přiznám, že teda přesně nevím no, to teda nevím jak je to už vlastně dávná historie
- 85 Tazatel: Není to vůbec dávná historie, proběhlo to teďka v červenci 2014, že se to konečně prohlásilo jako přírodní památka, protože to bylo na magistrátu stále vedený jako parcely pro stavění
- 86 Respondent č. 4: To je vlastně pravda, to máte pravdu, protože tady v těch místech, co stojíme, tak to mělo být zastavěné. A to teda bylo k tomu připojené?
- 87 Tazatel: Bylo to k tomu připojené, je to právě Plachta 1, 2, 3 a proběhlo to právě, až loni se to konečně prosadilo, že Plachta zůstane takhle v nezměněném stavu
- 88 Respondent č. 4: To je vlastně pravda, že tady to zastavěné mělo být, to si teďka vzpomínám. Ale jako jinak tam v takových těch centrálních částech, to jsem nějaké změny jakoby nevšimla no, krmě toho, že se tam třeba nějaká část vykáčí a je tam momentálně vřesoviště

Přepis rozhovoru s expertem č. 1

Tazatel: Takže nejdřív bych měla pár otázek ohledně vaší kandidatury v zastupitelstvu a vaší účasti tam. Takže několikrát jste byl zvolen jako zástupce strany zelených do městského zastupitelstva, nebo Změny pro Hradec a ve vaší volební kampani tvrdíte, že máte zájem o regulaci, teďka cituji: *hloupého rozlézání města do krajiny*. Jaké máte plány ohledně ochrany přírody v HK? A myslíte si, že vaše představy budou někdy realizovány? #00:00:29-4#

Expert č. 1: Tak já jsem svojí profesí krajinný ekolog a v zastupitelstvu se snažím vlastně ty zájmy krajinné ekologie prosazovat prakticky a minulý a současný zastupitelstvo má takovou možnost ovlivnit tvář HK tím, že je připravován nový územní plán. Takže především v tom novém územním plánu, ale i ve změnách současného územního plánu v rámci projednávání různých záměrů se snažím o to, aby byly respektovány zájmy životního prostředí, to znamená nejenom jakoby ochrany přírody, ale i životního prostředí v širším slova smyslu. Vnímáno i ke vztahu k obyvatelům města. #00:01:22-3#

Tazatel: HK je statisícové město a pro jeho obyvatele je právě životní prostředí zcela jistě důležité. Jsou vaše plány a představy vedeny právě tímto faktem? Zajímáte se o pocity obyvatel města? #00:01:38-6#

Expert č. 1: Tak určitě mě ty názory obyvatel zajímají, rozhodně. Myslím, že na to, že město HK má velký rezervy v tom, jak vlastně vedení města naslouchá svým občanům, že se nedalo více třeba jako například provádět nějaký komunitní plánování. To jak jsem mluvil o tom územním plánu, tak tam si myslím, že zrovna přístup je docela dobrý, tam se územní plán projednává nadmíru dobře. Kde si myslím, že má město velké rezervy, tak je určitě lepší komunikace s organizacemi místní samosprávy. A co tam bylo ještě? #00:02:27-0#

Tazatel: Jestli jsou vaše plány do budoucna vedeny práce požadavky obyvatel města? Jestli jste někdy projížděl nějakou kampaň nebo četl petici? #00:02:43-4#

Expert č. 1: Vlastně naše strana, nebo sdružení, který je tvořený Stranou zelených a nezávislejší kandidátama, tak hodně těch nezávislejších kandidátů vyšlo z různých občanských iniciativ. A kolem velkých kauz v HK, kdy občané nebyli spokojeni s tím, jakým způsobem město podporuje vývoj některých míst a to byly jednak kauzy

o výstavbě skladu v Březhradech, který se nerealizovaly dosud. Pak to byla velká kauza ochrany přírody Na Plachtě a další kauza, která byla taková velká, tak byla zástavba tzv. nové zelené v Kuklenách, kde jsme pak taky velkým způsobem uspěli a všechny tyhle kauzy celý roky sledujeme a snažíme jakoby usměrnit územní plánování nějakým rozumnějším směrem v těchto oblastech a do určité míry se nám to daří. #00:04:10-4#

Tazatel: To je dobře, že se to daří. To jsem ráda. #00:04:17-7#

Expert č. 1: I při tom malém počtu lidí jsme byli úspěšní. Teď jsme tam dva a myslím si, že to vyvažujeme svojí aktivitou a ten nový územní plán už tam hlídáme, aby tyhle lokality nebyly narušený. #00:04:30-7#

Tazatel: Takže tahle otázka se vztahuje asi k tomu územnímu plánování. Ráda bych se vás zeptala, zda v budoucnu vidíte nějaké řešení v otázce neustálého ústupu zeleně ve městě na úkor parkovacích ploch, bytů, nákupních center apod.? A jestli si myslíte, zda obyvatelé města více ocení projekty právě zahrnující tu zeleň, nebo jestli si myslíte, že by dali přednost těmto obchodním centrům. #00:04:53-2#

Expert č. 1: Tak v zastupitelstvu se opakovaně střetáváme se spoustou projektů na zástavbu zeleně v HK, neskutečně hodně. Bohužel tady ten konflikt vyplývá právě jako z nešťastného územního plánu, který právě v současné době platí. A samozřejmě se snažíme těm obyvatelům nějak pomáhat, ale ne vždycky se jakoby konkrétní menší případy podaří zastavit jako kvůli tomu platnému územnímu plánu. Nevím, co bych si vybavil... Ještě jinak, jak to tam bylo? #00:05:40-3#

Tazatel: Jestli si myslíte, že by obyvatelé města více ocenili projekty, jako jsou právě ty obchodní domy, nebo jestli by radši dali přednost spíš výstavbě nového parku, nebo zeleni kdekoli jinde? Jestli máte nějaké informace o tom, co si myslí obyvatelé města? #00:05:57-9#

Expert č. 1: Já si myslím, že obyvatelé města jednoznačně chtějí ve svém okolí zeleň, problém je trochu ten, že těm obyvatelům města chybí nějaká občanská iniciativa, že hodně těch, třeba odpor proti zástavbě, odpor proti kácení vznikne, až když začne být realizován ten konkrétní záměr. Ale to je už často pozdě, je už takový těžký, když by normální člověk měl sledovat, jak se projednává územní plán a jiné věci, ale to je jedna z věcí, která mi u naší veřejnosti docela chybí, je taková malá občanská

angažovanost a malý zájem o svoje okolí, jo aktivní. A řešení těch problémů přijde až příliš pozdě no, že se to podceňuje. I když spoustu věcí se teď snažíme pokrýt v tom územním plánu, ale nikdy se nezajistí úplně všechno a myslím si, že kdyby se lidi zajímali víc o to svoje okolí, tak by to pomohlo. #00:07:06-6#

Tazatel: Takže si myslíte, že by bylo pro občany správným řešením založit třeba nějaké organizace věnující se těmto problémům a podporovali tak svou nespokojenost? #00:07:20-5#

Expert č. 1: My se snažíme o to, aby jednání města bylo co nejotevřenější, aby vlastně přijímání informací pro ty občany bylo co nejmíň náročný. A aby se jim vytvářely podmínky pro to, aby o různých záměrech byli občané informováni a mohli se právě do těch jednání zapojit. Takže se snažíme vytvářet takovýhle pozitivní jednoduchý podmínky, ale nejsem si jako úplně jistej. Za ty dlouhý léta vidím tu angažovanost fakt velmi malou #00:08:10-5#

Tazatel: Jako zastupitel také máte pohled do vnitřního chodu města. Jak jste spokojen např. s údržbou zelených ploch v HK? A teď nemyslím jen parky a sady, ale i meziblokovou zeleň apod. #00:08:23-6#

Expert č. 1: Tak s tím nejsem spokojený vůbec, abych řekl pravdu. My se snažíme v současné době, a snaží se o to docela i odbor životního prostředí, snažíme se to, aby se změnil ten přístup, kdy o zeleni rozhoduje vlastně člověk s tou pilou - technické služby, což je špatně, protože to není žádný odborný odhad. Chceme, aby tady vznikl odborný plán péče o městskou zeleň, na čemž se pracuje a chceme, aby existoval nějaký odborný dokument, na základě kterého se rozhoduje, a na základě kterého se plánuje údržba té zeleně. Na tom se v současné době pracuje, docela se to táhne, ale věřím, že tímhle dojde ke změně. A ta změna je určitě potřeba. #00:09:32-1#

Tazatel: Takže, myslíte si, že by město mělo věnovat více svého času a rozpočtu právě na tyto aktivity? Jste rozhodně pro? #00:09:41-2#

Expert č. 1: Tak určitě by věnovat mělo a ta potřeba je veliká, protože v současné době nám vzniká např. to, jak byly stavěny v 70. a 80. letech ty velké sídliště, tak zeleň dospívá často do nějakého stádia, kdy potřebuje nějaký větší zářez, nějaké větší zásahy a myslím si, že řada konfliktů vzniká, třeba na Slezským Předměstí a jinde a bude to stále častější, takže teďka právě ta aktuální kauza na tom Slezským

Předměstí ukazuje na to, že to vůbec není jednoduchá věc a určitě všechny tyhle projekty na úpravu zeleně by měly být velice citlivě projednávány s tou veřejností, protože k té zeleni mají nějaký osobní vztah, že ten konkrétní strom tam třeba ten člověk vysadil a může se nám stát, že tam je třeba i národní strom a o to víc je potřeba to s těma lidma projednávat. #00:10:52-6#

Tazatel: A když se vrátím k loňské kauze ohledně stromů okolo Labe a Orlice, jestli si vzpomínáte na tu kauzu, kdy se tady chodilo na protest s lístečkama. Jaký na to máte názor? #00:11:09-6#

Expert č. 1: Tak já obecně, jako ochránce přírody se věnuju údržbě bezlesích a často spíš stromy kácím popravdě, abych přírodě pomohl. A těhle řízení konkrétně se naše sdružení Jaro Jaroměř neúčastní moc, na kácení zeleně v HK, ale tohle byl výjimečný případ, kdy jsme se tam i my přihlásili. A ta kauza není loňská, není zdaleka uzavřená a já tam velice kvituju to, že to byli studenti z Hradecký univerzity, že se do toho hodně postavili, jako byl pan Hamáček, a pak to byli studenti, kteří tam udělali různý aktivity. Pan Hamáček dělal petici a ty studenti dělali akce, které... a spěšně povodí Labe chtělo kácet neskutečný množství stromů na hrázích, protože si přečetli jeden paragraf ve vodním zákoně a nečetli už jako ten zákon na jiných částech, kdy je potřeba chránit ekologické stav v letech atd. No ale přišli s tím, že všechny ty stromy na těch hrázích skácejí. Díky té občanský iniciativě povodí Labe začalo tvrdit, že to nebyl jejich záměr, to kácení, že to není vůbec pravda, a že se kácet nebude. Pak vznikla nějaká jedna, druhá studie na povodí Labe. Ta jedna byla taková odbornější, která chtěla minimální kácení, a to se asi povodí Labe úplně nelíbilo, tak si nechali udělat ještě nějakou, jako techničtější studii, kdy ten počet skácených stromů vzrostl, nějaký stromy v konfliktu s místníma objektama. V současný době je to ve stádiu, kdy jsme měli terénní šetření s krajským úřadem a povodím Labe a zástupci neziskových organizací, bylo tam Jaro Jaroměř - tedy my a bylo tam ČSOP Orlice. Prošli jsme ty jednotlivý stromy navrhovaný k vykácení a myslím si, že to spěje k nějakému rozumnému kompromisu, kdy nebude spokojená ani jedna strana, ale doufám, že to krajský úřad uzavře rozumným způsobem. Docela mě to jako překvapilo, že to jednání bylo takový konstruktivní, bohužel nás čeká asi 5 dalších kácení ve volný krajině, který já vnímám ještě kontroverzněji, který nemají jako mediální ohlas až směrem k Třebechovicím a Alberticím nad Orlicí. #00:14:08-5#

Tazatel: A třeba já, jako laik, když to vezmu ze svého pohledu. Tak mě osobně se kácení stromů samozřejmě nelíbí, ale nejsem žádný dendrolog, takže nedokážu říct, které stojí za to pokácet, a které jsou zdravý. Jak si myslíte, že se veřejnost dostane jako k podrobnějším informacím ohledně toho, co by se mělo vykácet a co ne? #00:14:32-7#

Expert č. 1: Tak docela špatně, protože velká část těchto záměrů, ne všechny tedy, je redukována na to, že je to zveřejněné na úřední desce, maximálně je to někde projednáno s komisí místní samosprávy, ale také ne vždycky. A pak přijde akce, pak přijde samozřejmě velký odpor obyvatelstva, samozřejmě s tím někdy nejde nic dělat, protože motorové pily jsou rychlejší. Ten ideální, ale náročnější postup je ten, že se ty zásahy projednají na komisi místní samosprávy, upozorní se na to veřejnost nějakým způsobem a tímhle tím směrem si myslím, bysme měli jít. Ačkoli je to náročnější a ačkoliv vždycky z toho vyjde, že se nikdy nezavděčíte nikomu, protože vždycky se najdou lidi, který by tu zeleň na sídlištích vykáceli úplně celou s odkazem na různé věci, že je z toho nepořádek, větve, listí, že z toho jsou alergie. A pak tam jsou lidi, který nebudou souhlasit, prostě kácení vůbec žádný. #00:15:42-9#

Tazatel: Tak jo, chtěla bych se vás zeptat, jako ekolog máte určitě kladný vztah k přírodě. Využíváte svůj volný čas k procházkám v přírodě, odpočinku apod.? Zdržujete se v obklopení hradecké zeleně? #00:15:59-4#

Expert č. 1: Tak já samozřejmě zeleň mám rád a přírodu a HK je takový docela jako dobrý město, je to město, který přináší výhody městského prostředí, ale není zase nějak velký jako Brno, Praha a do přírody to máme poměrně blízko. Já mám docela výhodu, že bydlím v té jihovýchodní části, takže nemám daleko do PPNP, o kterou se intenzivně starám, ale i do městských lesů, které jsou vnímány pozitivně širokou veřejností. Myslím si, že v jiných částech města, až takovýchle jako možnosti zapojení nejsou. Třeba v Kuklenách ta západní část, tak si myslím, že je velké nedostatek toho, že tam není žádný park, jako jediný park je tam hřbitov. Takže jsme se v územním plánování snažili podporovat myšlenku toho, aby vznikl v Kuklenách park a druhý návrh územního plánu, první byl vítězný, druhý neuspěl a ten počítal s vytvořením takového zeleného prstence okolo HK i v zadání nového územního bylo, že by měl tuhle myšlenku zapracovat, což se bohužel neděje, ačkoli jsme se o to snažili. Ale myslím si, že je strašně důležitý to, aby měl v docházkové vzdálenosti

každý obyvatel města nějaký kus divoké přírody, nebo aspoň park, nebo nějakou divokou klidnou přírodu. To úplně v Hradci není, je to takový možná ideální stav, ale je to taková moje vize, kterou chci propagovat. #00:17:51-6#

Tazatel: Já zatím co jsem měla možnost rozhovorů s občany města HK, tak právě na tuto otázku, zda si myslí, že je dostupnost parků vyhovující, tak většinou odpovídali, že ano, že jsou spokojení s tím, jak je to tady udělaný, takže to je asi k tomu. Teď bych se vás chtěla zeptat na Plachtu, ve vaší předvolební kampani jsem se dočetla, že se snažíte o změnu územního plánu, co se týče PPNP, což se teda nakonec povedlo, jak jsem zjistila někdy v červenci, loni to bylo. A jak dlouho se věnuje organizačním akcím týkající se Plachty? *(nesouhlasně pokyvuje hlavou)* #00:18:31-2#

Expert č. 1: Tak já jsem se tou PPNP začal zabývat už vlastně na základní škole, protože tam jsem zachytával jakoby první vztah k přírodě. Já jsem chodil na ZŠ do Bezručovky, to bylo přírodovědný centrum a už tenkrát jsme tam chodili pomáhat, tenkrát mě ještě nenapadlo, že jednou budu starat o PPNP a bojovat za její záchranu, takže to je taková moje historie. A pak vlastně, když jsem začal pracovat na ochraně přírody, tak jsem tu lokalitu měl na starosti, ten její management na půl pracovní, ale především jako dobrovolně jsem tam spolu s paní doktorkou Mikátovou a dalšíma lidma, tak jsme začali organizovat ty dobrovolný brigády, který když jsem tenkrát se do toho zapojoval, tak probíhaly jednou ročně, vždycky na den Země, pak nás to čekání na den Země jednou za rok... prostě jsme byli nedočkaví, takže se to teď dělá dvakrát za rok. A myslím si, že je to největší dobrovolnická akce v HK. Chodí tam přibližně 100 lidí, hodně děti ze základních a střední škol. #00:20:22-1#

Tazatel: A k té kampani, já teda nevím, jak jsem říkala o té změně územního plánu, tak já jsem se to dočetla na magistrátu o téhle informaci, že jste o to bojovali několik let, že se to konečně prosadilo, tak jestli to uvedete na pravou míru? #00:20:37-1#

Expert č. 1: Tak ono se to bohužel neprosadilo. Já jsem konkrétně navrhoval změnu územního plánu, a ač se o ní několikrát hlasovalo, nikdy to neprošlo s odkazem na nový územní plán teda. Takže to je několik let podaná změna územního plánu, která není uzavřená. Tam jde teda o změnu ze zastavitelný na nezastavitelný. Ale soustředíme se to, aby to území nebylo v novém územním plánu zastavitelný, což zpracovatel navrhoval od začátku a ten proces je rozjetý takovým způsobem, že to

vypadá, musím zatřukat, že v novém územním plánu konečně se ta lokalita nebude dát zastavět #00:21:25-5#

Tazatel: Takže k dnešku je to pořád ještě vedený jako zastavitelná plocha? #00:21:31-2#

Expert č. 1: Ano #00:21:34-8#

Tazatel: Hmm, tak to jste mě teďka trochu vyvedl z míry #00:21:41-0#

Expert č. 1: Tak ještě bych to doplnil, protože tam je unikátní situace. Tak jak jste říkala, že se ta změna podařila, ona se nepodařila, ale podařilo se to území vyhlásit přírodní památkou. Takže tam je republikově, možná, unikátní situace, že jsou to zastavitelné pozemky v podstatě, ale jsou chráněny jako PPNP3, takže to je to, co se podařilo. A je to především zásluha té občanské iniciativy, částečně i naší politický, já nechci říkat, že je to jenom naše zásluha, ale je to i zásluha občanské iniciativy, protože tam vznikla největší petice v HK, kterou podepsalo 14 500 obyvatel a na rozdíl od řady jiných petic, tak tohle byli především Hradečáci, kdo to podepsal. #00:22:45-8#

Tazatel: Na vašich oficiálních stránkách PPNP jsem vás našla jako hlavního organizátora, takže jak jste říkal, věnujete se tomu hodně dlouho. Jaký máte osobní vztah k PPNP? Jste říkal, že jste tam chodil od malička, takže je to pro vás asi hodně důležitý #00:23:06-0#

Expert č. 1: Tak je to pro taková jako zásadní lokalita, takže skutečně ji znám z těch přírodních lokalit nejdýl a nejosobněji, protože jsem tak získal takový ty první ochranný, jako nějaký zkušenosti a byla to nějaká první lokalita, kde jsem dělal nějakou aktivní ochranou činnost ohledně kácení těch stromů, těch náletů, které to tam zarůstaly a už na ZŠ jsem se zajímal o tuhle lokalitu a její ochranu, tak jako na to navazuju #00:23:46-4#

Tazatel: A jak jsme se bavili o tom územním plánu, tak tady v tom má prsty hlavně město a developéři apod. Jaký máte názor na postoj města k tomu, že se Plachta nepodařila tolik let prosadit jako PP, a že je to k dnešku stále vedený jako parcely? #00:24:06-9#

Expert č. 1: No já myslím, že je to naprostá ostuda jako ten přístup města, ten oficiální je k dnešní době prostě ostudný, protože PPNP je naprosto unikátní

záležitost, kdy se v tom území před panelákovými sídlišti, obrovskými, neskutečnými, přejdete rušnou silnicí Holickou Na Brně a jste v divoký úžasný přírodě, jako fakt bohatý. Jedno z nejbohatších území druhově v ČR a je to úplně nepopíratejnej poklad přírodní, kterej už v minulosti za socialismu v 80. letech dostal neskutečně zabrat. Velká část lokality byla zastavěna, velká část lokality byla zavozená odpadama, ale přesto to co tam zůstalo, tak je strašně unikátní a nenajdeme to široko daleko na hradecku. Fakt unikátní záležitost a myslím si, že fakt postoj města by měl bejt úplně jinej a měli bychom bejt hrdí, že něco takovýho máme a měli bysme se snažit, aktivně, aby ta PP šla nějakým způsobem nahoru. #00:25:36-2#

Tazatel: V Hradeckým deníku jsem dočetla, nemůžu teda na 100% říct, že je to pravda, že v bezprostřední blízkosti Plachy by měla vyrůst nová městská čtvrť Residence Na Plachtě. Co jsem se tak ptala občanů, tak někteří o tom měli i povědomí, že podepisovali i nějaké petice za to, aby se to tam nestavělo. Tak jestli na to máte nějaký názor? #00:25:58-2#

Expert č. 1: Nejenom, že má vzniknout RNP, ale jako vzestup těch občanských aktivit vzrostl někde kolem roku 2008 právě, kdy mělo dojít k zastavění té současné PPNP, která byla jako v tom územním plánu vedená k zástavbě. #00:26:21-2#

Tazatel: A mělo tam být nějaké logistické centrum nebo něco takového #00:26:21-9#

Expert č. 1: No tam především mělo vzniknout, přímo na hranici PPNP2 která byla vyhlášená 1998, tak mělo vzniknout sídliště, obrovský sídliště, několik set bytů. Tomu se naštěstí podařilo zabránit, částečně i nastupující ekonomickou krizí, pak se vlastně provedl ten převod pozemků ze státu na toho developera, který nebyl úplně čistý, takže se podařilo toho developera zbavit těch pozemků stavebních, takže v současné době patří nazpátek armádě. A pak se to podařilo vyhlásit PP, ale kdyby se tenkrát zrealizoval ten projekt, tak by to znamenalo naprosto fatální poškození té památky Plachta 1 a 2. #00:27:28-2#

Tazatel: Snaží se vaše sdružení nějakým způsobem zabránit právě výstavbě té nové čtvrti, nebo je to už tak zakotveno, že se prostě stavět bude a nemůžete s tím nic udělat? #00:27:46-8#

Expert č. 1: Tak zrovna tadyto území, my tomu říkáme střed, tak tohle území bylo úžasný možná někdy v 70. letech, ale pak tam došlo k tomu, že Petrof tam vybudoval sklad dřeva. Navozil tam odporný stavební odpad, takže ty orchidejové louky podmáčené byly zavozeny odpadem stavebním, dehet, asfalt, všechno co si umíte představit, snad i nějaký vojenský odpad, nějaký baterky atd. A tím ta plocha byla zdevastovaná, takže v současné době tam je tadyta navážka, na tom jsou betony a je to zničený, takže pokud se tam teďka bude stavět, tak to neříkám, nebude fatální pro tu přírodní památku tím, že by to zasahovala nějaký přírodní biotopy #00:29:04-4#

Tazatel: A nijak ohrozit to nemůže? #00:29:09-1#

Expert č. 1: Ale není to pozitivní věc v tom území, protože to přinese... My jsme se snažili, aby to nenarušilo vodní režim, což je teda splněný, ale samozřejmě každá přibližující se zástavba má negativní vlivy na svoje okolí, na ochuzování toho okolního území. Já se tam nejvíc bojím třeba světla, má to dopad na hmyz a tam vznikne mnohem větší světelný znečištění tý PP, takže třeba tenhle vliv tam bude. I v minulosti s tím rozšiřováním té zástavby, té panelové na druhé straně silnice, tak to třeba mělo fatální dopady na hnízdění ptáků, jako na těch vřesovištích atd., protože tam lidi začali venčit psy. Takže to je třeba věc, která je neodstranitelná, takže ten ornitologický význam PPNP byl snížen a je to vlastně nenávratný #00:30:14-6#

Tazatel: PPNP má 3 části, rozkládá se mezi městskými částmi Malšovice, Nový Hradec a Moravské Předměstí. Myslíte si, že má tato lokalita nějaký význam pro obyvatele těchto částí? #00:30:34-9#

Expert č. 1: Tak tam, to je docela problém vlastně, že Plachta je 1, 2, 3 záměr je, aby to bylo vedené jako jedno chráněné území. Nejdřív teda byla hlášená PPNP 2, která byla na armádním území. Pak byla PPNP 1, která byla na území města, to bylo v roce 1998 a část byla vyhlášena ministerstvem životního prostředí a část vyhláškou města dokonce tenkrát. Až v roce 2013 byla vyhlášena PPNP 3, která byla navrhovaná k ochraně a ještě ve větším rozsahu nicméně od toho začátku snah, který spadaj až před rok 1989. A náš jako aktuální záměr, nemyslím teď ten dlouhodobý, který je na našich stránkách, které jste zmiňovala, tak je to, aby ta lokalita komplexně celá byla chráněná jako jedno území, a aby byla chráněná jako Evropsky významná lokalita Na Plachtě. Jo to byla přihlášená PPNP 1 a 2 a v současné době právně existuje PPNP, která pohltila ty dvě a pak PPNP 3. A snaha byla, aby ta Evropsky významná

lokalita byla vyhlášena na základě odborných podkladů, ale to nebyla. Protože tam byly zohledněny právě ty ekonomický zájmy, takže dosavad tam je dluh, že tam není připojený to chráněný území PPNP 3. A to je teďka docela aktuální záležitost, kterou my se snažíme dostat na snad už poslední úpravu národního seznamu, na celostátní úrovni a já se snažím, aby město HK tomu dalo pozitivní stanovisko. Bohužel město bylo vyzvaný k vydání stanovisek k tomu vyhlášení NBL v celým rozsahu, což je formalita z hlediska nějakého stupňování přírodních podmínek. A nový pan náměstek Jaroš tomu dal 2x negativní stanovisko teďka. Já jsem tuhle věc nadnesl u komise životního prostředí, která se jasně vyjádřila k tomu, že doporučuje radě města, aby to podpořilo, aby ta PPNP 3 získala status evropsky významné lokality. Teďka o tom bude pravděpodobně jednat rada, ale já pravděpodobně udělám to, že to budu chtít navrhnout na zastupitelstvu, aby zastupitelstvo, jakožto širší a vážnější orgán dalo tomu podporu #00:33:55-2#

Tazatel: Moje poslední otázka se vztahovala právě k tomu, o co je momentálně největší snaha vaší organizace, takže na to jste mi odpověděl, tak #00:34:03-3#

Expert č. 1: No, to ne #00:34:05-8#

Tazatel: Tak máte ještě nějakou snahu? Nebo to je to nejzásadnější o co vám jde? #00:34:12-3#

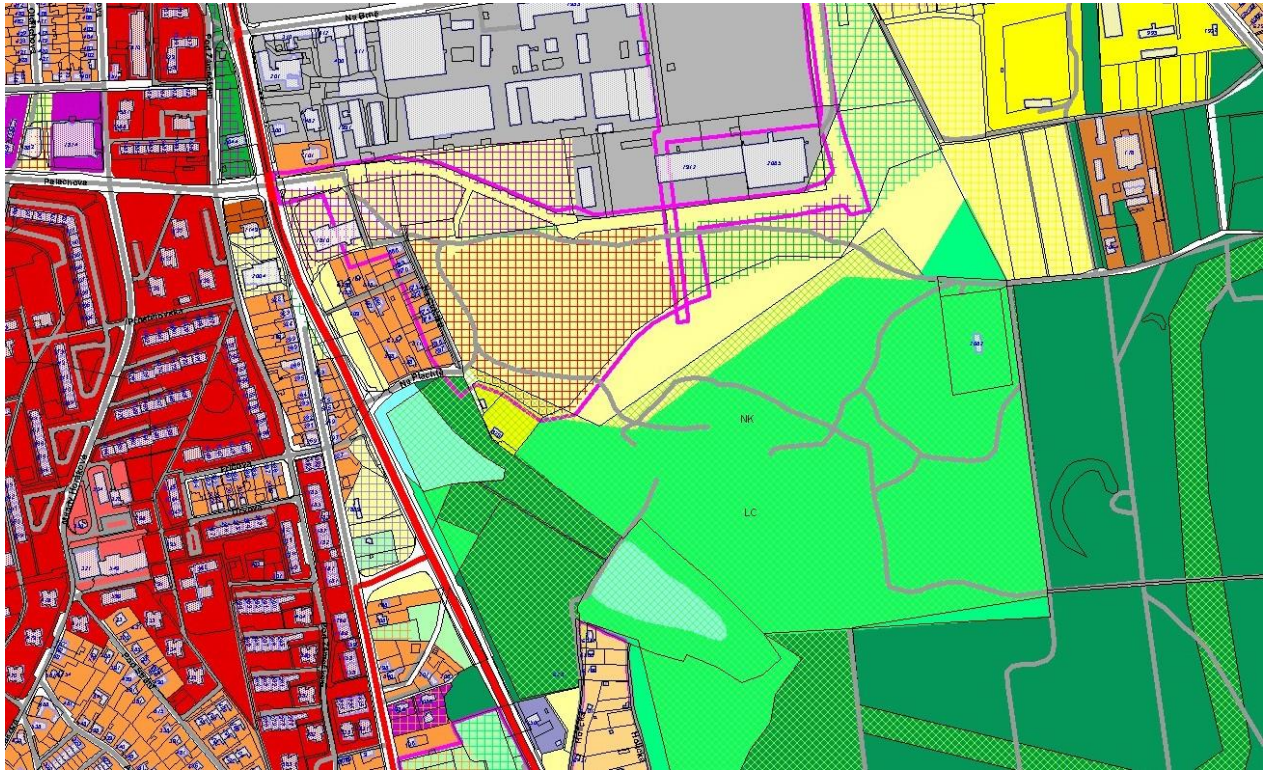
Expert č. 1: Úplně nejzásadnější věc je ta, aby to území nebylo zastavěný. Aby se definitivně v územním plánu změnil ty pozemky na přírodní zeleň a takovou dílčí snahou je to, aby byla vyřešená ta územní ochrana, aby tam vznikla ta evropsky významná lokalita. A aby to území mělo adekvátní péči, aby se o ni aktivně starala, to je úplně nejzásadnější. To není rezervace taková, že jsme jí vyhlásili ochranu, a že tam nikdo nesmí atd., ne tohle území potřebuje aktivní ochranu prostě. Razantní zákroky, potřebuje tam kácení těch bejvalejch bezlesejch částí a to je velkej úkol. #00:35:27-6#

Tazatel: Tak ode mě je to všechno, tak pokud jenom ještě chcete něco dodat. #00:35:27-6#

Expert č. 1: Tak já si myslím, že ukázka PPNP je taky ukázka toho, že nějaká občanská iniciativa a zájem o to svoje okolí má určitě smysl. #00:35:41-6#

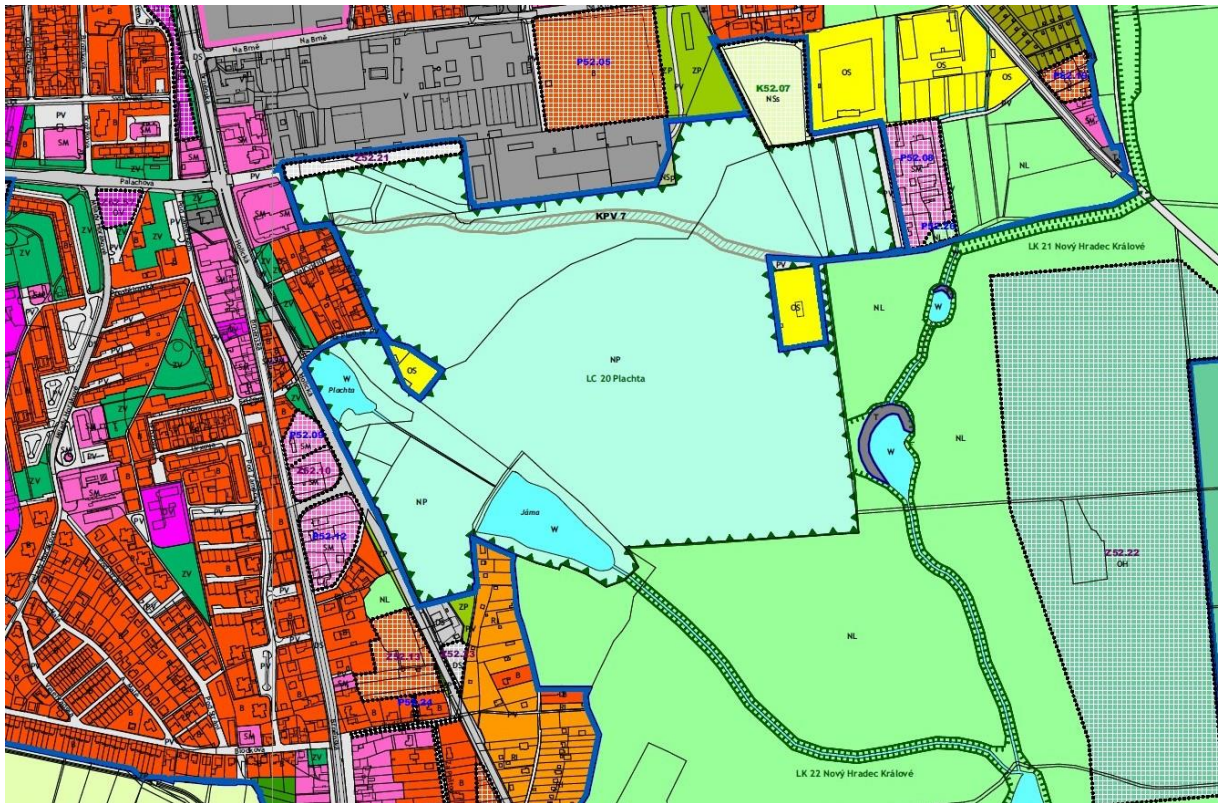
Obrázky

Obrázek č. 1 – výřez ze stávajícího územního plánu zobrazující plochu přírodní památky Na Plachtě

Zdroj: Obrázek byl vyjmut ze souboru zasláno pracovníci Magistrátu města

Obrázek č. 2 - výřez z připravovaného územního plánu zobrazující plochu přírodní památky Na Plachtě

Zdroj: Obrázek byl vyjmut ze souboru zasláno pracovníci Magistrátu města

Obrázek č. 3 – legenda k obrázkům č. 1 a 2

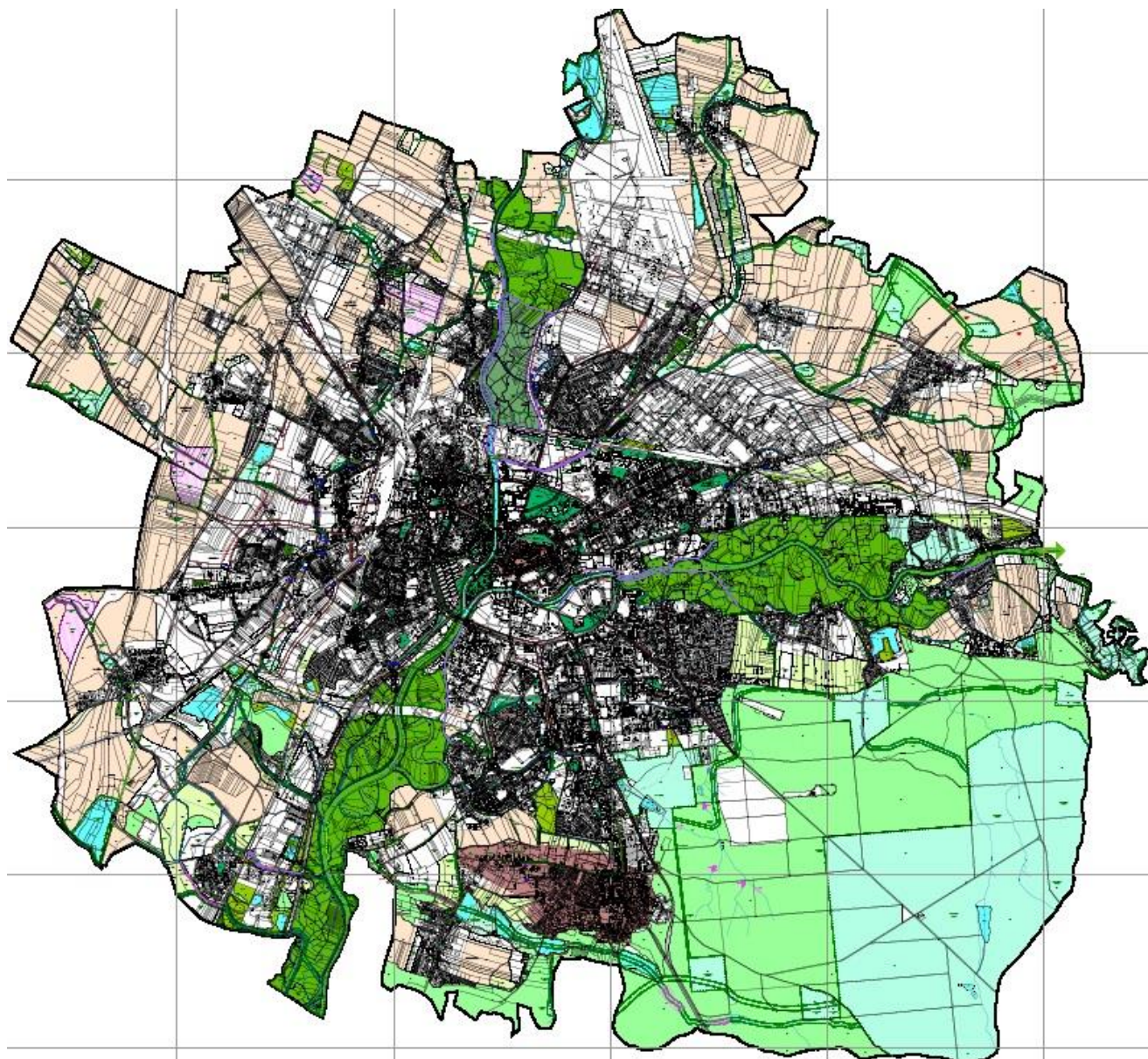
LEGENDA

PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

STAV	NÁVRH	ÚZEMNÍ REZERVA	
B		(B)	PLOCHY BYDLENÍ
SM		(SM)	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ - MĚSTSKÉ
SV		(SV)	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ - VENKOVSKÉ
OV		(OV)	PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA
OS		(OS)	PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - TĚLOVÝCHOVNÁ A SPORTOVNÍ ZAŘÍZENÍ
OK		(OK)	PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - KOMERČNÍ ZAŘÍZENÍ PLOŠNĚ ROZSÁHLÁ
OH		(OH)	PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - HRBITOVY
RH		(RH)	PLOCHY REKREACE - PLOCHY STAVEB PRO HROMADNOU REKREACI
RI		(RI)	PLOCHY REKREACE - PLOCHY STAVEB PRO RODINNOU REKREACI
RZ		(RZ)	PLOCHY REKREACE - ZAHRÁDKOVÉ OSADY
V		(V)	PLOCHY VÝROBY A SKLADOVÁNÍ
DS		(DS)	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - SILNIČNÍ
DZ		(DZ)	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - ŽELEZNIČNÍ (DRÁŽNÍ)
DL		(DL)	PLOCHY DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY - LETECKÉ
T		(T)	PLOCHY TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY
PV		(PV)	PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ
ZV		(ZV)	PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ - VEŘEJNÁ ZELENĚ
ZS		(ZS)	PLOCHY ZELENĚ SOUKROMÉ
ZP		(ZP)	PLOCHY ZELENĚ PŘÍRODNÍHO CHARAKTERU
W		(W)	PLOCHY VODNÍ A VODOHOSPODÁŘSKÉ
NZ		(NZ)	PLOCHY ZEMĚDĚLSKÉ
NL		(NL)	PLOCHY LESNÍ
NP		(NP)	PLOCHY PŘÍRODNÍ
NSpz		(NSpz)	PLOCHY SMÍŠENÉ NEZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ - PŘÍRODNÍ, ZEMĚDĚLSKÉ
NSs		(NSs)	PLOCHY SMÍŠENÉ NEZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ - SPORTOVNÍ
X		(X)	PLOCHY SPECIFICKÉ

Zdroj: Obrázek byl vyjmut ze souboru zasláného pracovníci Magistrátu města.

Obrázek č. 4 – Koncepte uspořádání krajiny

Zdroj: Vitek, Miloš. 2012. „A.2.3 Koncept uspořádání krajiny – přehledová mapa – varianta 1.“ *Oficiální stránky statutárního města Hradec Králové*. [Online] [cit. 23. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/file/5112>

Obrázek č. 5 – Legenda k obrázku č. 4

LEGENDA

PLOCHY PODLE VÝZNAMU

Z	ZASTAVITELNÉ PLOCHY
P	PLOCHY PŘESTAVBY
K	PLOCHY ZMĚN V KRAJINĚ
R	PLOCHY A KORIDORY ÚZEMNÍCH REZERV

SYSTEM SÍDELNÍ ZELENĚ

PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

STAV	NÁVRH	ÚZEMNÍ REZERVA	
CV		CV	PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ - VEŘEJNÁ ZELENĚ
CS		CS	PLOCHY ZELENĚ SOUKROMÉ
CP		CP	PLOCHY ZELENĚ PŘÍRODNÍHO CHARAKTERU

PROSTOROVÁ KONCEPCE KRAJINY

PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

STAV	NÁVRH	ÚZEMNÍ REZERVA	
HSpr		HSpr	PLOCHY SMÍŠENÉ NEZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ - PŘÍRODNÍ, ZEMĚĚLSKÉ
HSs		HSs	PLOCHY SMÍŠENÉ NEZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ - SPORTOVNÍ
HL		HL	PLOCHY LESNÍ
HP		HP	PLOCHY PŘÍRODNÍ
CP		CP	PLOCHY ZELENĚ PŘÍRODNÍHO CHARAKTERU
HC		HC	PLOCHY ZEMĚĚLSKÉ
W		W	PLOCHY VODNÍ A VODOHOSPODÁŘSKÉ

PŘEKRYVNÉ PRVKY PROSTOROVÉ KONCEPCE KRAJINY

	DOMINANTNÍ PRVEK RELIEFU KRAJINY	
	ZELENÝ KLÍN	
	DOPROVODNÁ ZELENĚ DOPRAVNÍCH STAVEB MĚSTSKÉHO TYPU	
	DOPROVODNÁ ZELENĚ DOPRAVNÍCH STAVEB PŘÍRODNÍHO TYPU	
	OSA ZELENĚ MĚSTSKÉHO TYPU	
	OSA ZELENĚ KRAJINNÉHO (PŘÍRODNÍHO) TYPU	
	MÍSTNÍ OSA	
STAV	NÁVRH	
		KOSTERNÍ STROMOŘADÍ

Zdroj: Vítek, Miloš. 2012. „A.2.3 Koncept uspořádání krajiny – přehledová mapa – varianta 1.“ *Oficiální stránky statutárního města Hradec Králové*. [Online] [cit. 23. 4. 2015]. Dostupné z: <http://www.hradeckralove.org/file/5112>